

JAINSITE E-BOOKS LITERATURE

**JAIN HISTORY • JAIN GRANTH • JAIN SUTRA
JAIN VIDHI • JAIN STORY • JAIN ASTROLOGY**

And Many More Books in Gujarati, Hindi & English

જैનસાઇટ ઈ-બુક્સ લિટરેચર ના સંપૂર્ણ લાભાર્થી

શ્રી શૈવાભૂર મૂર્તિપૂજક જૈન સંઘ, અંધેરી (પૂર્વ)

પાર્શ્વદર્શન બિલ્ડિંગ, ડૉ. સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણા રોડ,
(જુના નાગરદાસ રોડ), અંધેરી (પૂર્વ), મુંબઈ - 400 066.

www.jainsite.com

Blessings : **P. P. PANYAS SHREE NIPUNCHANDRA VIJAYJI M. S.**

Inspired by : **MUNI BHAGYACHANDRA VIJAYJI M. S.**

Created by :

E-mail: info@jainsite.com • Tel.: 09867711171

॥ॐ श्री शंखेश्वर पार्श्वनाथाय नमः ॥

जैन ई-बुक्स ना संपुर्ण लाभार्थी
श्री शेत्काम्बर मूर्तिपूज्ञ जैन संघ, अंधेरी (पूर्व)

श्री शंखेश्वर पार्श्वनाथ जैन मंदिर

॥ ઊં શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથાય નમઃ ॥

દ્રસ્ટની નોંધણી નં. F-4210 (BOM)

સોસાયટીની નોંધણી નં. Bombay 381/1976 G.B.B.S.D.

શ્રી શૈતામ્બર મૂર્તિપૂજક જેન સંઘ, અંધેરી (પૂર્વ)

પાર્શ્વદર્શન બિલ્ડિંગ, ડૉ. સર્વપલ્લી રાધાકૃષ્ણા રોડ, (જુના નાગારદાસ રોડ),
અંધેરી (પૂર્વ), મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૬૮.

પ્રસ્તાવના

અનેક પરમોપકારક આચાર્ય દેવ જ્ઞાની, તપસ્વી મુનિરાજ, સેવાભાવી સાધ્વીજી ભગવંતોના અભિતિય-અદ્ભૂત-અવર્ણાનીય આશીર્વાદથી તથા મહાપવિત્ર મંત્રોચ્ચાર અને વિદ્યિ વિધાન દ્વારા સ્થાપિત આકર્ષક અલૌકિક અને અનેક મનમોહક રૂપમાં ભગવાન શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથજી મનોરમ્ય, નેત્ર દિપક લાવણ્યમય પ્રતિમાજીને મૂળનાયક તરીકે બિરાજમાન કરેલ દેવવિમાન તુલ્ય તીર્થસમ જિનાલય એટલે મારું-તમારું અને આપણા સહૃદુનું શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથજીનું શિખરબંધી જિનાલય તથા ધીર-વીર-ગંભીર-સરળ-ભક્તિ-ધાર્મિક પાપભીર દાનવીર અને ઉત્તમોત્તમ શ્રાવક-શ્રાવિકાઓથી બનેલો રૂપમાં તીર્થકર તરીકે ઓળખાતો શ્રી શ્રી. મૂ. જૈન સંઘ, અંધેરી (પૂર્વ) એટલે અમારો શ્રી અને સરસ્વતીથી સભર બનેલો વિનયી-વિવેકી અને ગુરુભગવંતોનો કૃપાપાત્ર બનેલ ચારે તરફ એ દશો દિશાઓમાં જૈનમૂર્તિ શાસનમૂર્તિ ની યશોગાથા નો વિજયદોષ ૧૪ રાજલોકમાં ગુંજતો કરનાર એટલે અમારો શ્રી શ્રી. મૂ. જૈન સંઘ અંધેરી (પૂર્વ) અનેક નાના મોટા ધાર્મિક અનુષ્ઠાનો કરનાર શ્રી સંઘોને મદદરૂપ બનનાર, અનેક પાંજરાપોળોને સહાયભૂત થનારો અનેક સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોના વૈચાવચ્ચામાં સદાય અગ્રેસર, ગૃહ જિનાલયમાંથી શરૂ થયેલ આજે ઉત્તુંગ ગગનચુંબી આકર્ષક શિખરબંધી જિનાલય જેમાં દેવ-દેવીઓની દેવકુલિકાઓ શોભી રહી છે. શ્રી સંઘમાં કાયમી આયંબિલ ખાતું-બે બે પાઠ્શાળાઓ, જ્ઞાનભંડાર એટલે શ્રી સંઘ શક્તિનું નમૂનેદાર નજરાણું કહેવાય.

યુગાદિવાકર પ. પૂ. ઉપકારી ગાંધીજિના નાયક આ. ભ. શ્રી વિજય ધર્મસૂરીશ્વરજી મ. સા. ની શુભ પ્રેરણા. માર્ગદર્શક તથા તેમની શુભ નિશ્ચામાં નિર્ભિત અને સ્થાપિત શ્રી જિનાલય તથા પ. પૂ. શતાવધાની આ. ભ. શ્રી જયાનંદસૂરીજીની પ્રેરણાથી તા. ૪-૪-૧૯૭૬ માં શ્રી સંઘની સ્થાપનાના સુંદર વિચારોનું બીજ આજે ઘેઘુરો ઘટાદાર વૃક્ષ સમાન બન્યો છે. ચમત્કારી અને અલૌકિક મૂળનાયક શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાનના દર્શન કરીને જૈન-જૈનતરોની દ્રષ્ટાઓ ફળીભૂત થઇ છે.

નિસહાય-અભોલ બનેલા ટોરોની અને પાંજરાપોળોને અમારા શ્રી સંઘે ઉદાર હાથે મદદ કરી છે તથા હાલમાં કેળવણી ક્ષેત્રે, મેડીકલ ક્ષેત્રે, સાધર્મિક ક્ષેત્રે, અનુકર્પા ક્ષેત્રે પણ શ્રી સંઘની જ એક શાખા શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ફાઉન્ડેશન દ્વારા આર્થિક સહાય ચાલુ છે.

શ્રી શ્રી. મૂ. જૈન સંઘ વતી

પ્રમુખ

શ્રી સ્વાત્રપૂજ સાહુ

जैन साईट
JAIN SITE .com

અનુભૂતિ રમણીય

ધીરજલાલ ડાખાલાલ મહેતા

શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથાય નમઃ

શ્રી સ્નાત્ર પૂજા સાર્થ

પ. પૂ. શ્રી વીરવિજયજી મ. સા. રચિત
સ્નાત્ર પૂજા અર્થ સહિત

પ્રકાશક

જૈન ધર્મ પ્રકાશણ ટ્રસ્ટ

૭૦૨, રામસા ટાવર્સ, અડાજણપાટીયા,
ગંગા-જમના એપાર્ટમેન્ટ પાસે,
સુરત-૩૬૫૦૦૯ (INDIA)

ટેલીફોન : ૨૬૮૮૮૪૩

પ્રકાશક

જૈન ધર્મ પ્રસારણ ટ્રસ્ટ

૭૦૨, રામસા ટાવર્સ,

ગંગા જમના એપાર્ટમેન્ટ પાસે, અડાજણા પાટીયા,
સુરત-૩૮૫ ૦૦૮. ફોન : ૨૬૮૮૮૪૩

કિંમત રૂ. ૧૫-૦૦

પ્રાપ્તિ
સ્થાન →

ધીરજલાલ ડાલ્યાલાલ મહેતા

૭૦૨, રામસા ટાવર્સ, ગંગા-જમના એપાર્ટમેન્ટ પાસે,
અડાજણા પાટીયા. સુરત (INDIA) ફોન : ૨૬૮૮૮૪૩

વીર સં.
૨૫૨૯

વિક્રમ સં.
૨૦૫૮

ઈસ્વીસન્.
૨૦૦૨

તૃતીય
આવૃત્તિ

પ્રભુના જન્મ સમયે મેળુપર્વતના શિખર ઉપર અનેક દેવ-દેવીઓના પરિવાર સાથે ચોસાઠે છંદ્રોએ સાથે મળીને કરેલ જન્માભિપ્રેકનું વર્ણન કરતી શ્રી સ્નાત્ર પૂજાનું અર્થ સહિત આ નાનકડું પ્રકાશન કરતાં આનંદ થાય છે અને શ્રી સંઘના સૌ કોઇ ભાઇ-બહેનો આ સ્નાત્રપૂજા ભણાવી આત્મ-કલ્યાણ સાથે એ જ એક અભિલાષા.

ભરત ગ્રાફિક્સ, ન્યૂ માર્કેટ, પાંજરાપોળ, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ-૧.

ફોન : (૦૭૯) ૨૧૩૪૧૭૬, ૨૧૨૪૭૨૩

પંડિત શ્રી વીરવિજયજીકૃત

શ્રી સ્નાત્ર-પૂજા સાર્થ

સ્નાત્ર ભષણવતાં પહેલાંનો વિધિ

- ૧.. પ્રથમ પૂર્વ દિશાએ કે ઉત્તર દિશાએ અથવા મૂળ પ્રતિમા સન્મુખ ત્રણ સુંદર બાજોઠ મૂકી તે ઉપર સિંહાસન મૂકવું.
૨. પછી નીચેના બાજોઠ ઉપર વચ્ચમાં કેસરનો સાથિયો કરી ઉપર ચોખા પૂરીને એટલે ચોખાનો સાથિયો કરી શ્રીફળ મૂકવું.
૩. પછી તે જ બાજોઠ સામે પાટલા ઉપર બીજા ચાર સાથિયા કરી, તે ઉપર ચાર કળણ નાડાછી બાંધી પંચામૃત (દૂધ, દાહી, ધી, જળ અને સાકરનું મિશ્રણ કરી) ભરીને મૂકવા.
૪. સિંહાસનના મધ્યભાગમાં કેસરનો સાથિયો કરી, ચોખા પૂરી રૂપાનાં મૂકી, ત્રણ નવકાર ગણી તેના ઉપર ધાતુના પરિકરવાળા પ્રતિમાણ પદ્ધરાવવા.
૫. વણી પ્રતિમાણની આગળ બીજો સાથિયો કરી તેના ઉપર શ્રી સિદ્ધચક્ષુ પરપરાવવા.
૬. પ્રતિમાણની જમણી બાજુએ પ્રતિમાણની નાસિકા સુધી ઊંચો ધીનો દીવો મૂકવો.
૭. પછી સ્નાત્રિયાઓએ હાથે નાડાછી બાંધી, હાથમાં પંચામૃત ભરેલો કળણ લઈને ઉભા રહેવું, ત્રણ નવકાર ગણી શરૂઆત કરવી.

નમોહૃતસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાય સર્વસાધુભ્યः

કાચ્ય

સરસશાન્તિસુધારસસાગરં શુચિતરં ગુણરત્નમહાગરમ્;
ભવિકપંકજબોધહિવાકરં, પ્રતિહિનં પ્રણમામિ જિનેશ્વરમ्. ૧.
દુહો

કુસુમાભરણ ઉતારીને, પડિમા ધરિય વિવેક,
મજજનપીઠે થાપીને, કરીએ જળ અભિષેક. ૨
(જમણો અંગુઠે પખાળ કરી, અંગલૂછણાં કરી પૂજા કરી
કુસુમાંજલિની થાળી લઈને ઉભા રહેવું.)

ગાથા-આર્થા ગીતિ

જિણજમ્મસમયે મેરલસિહરે, રયણ-કણયકલસેહિ;
દેવાસુરેહિ ષહવિઓ, તે ધરા જેહિં દિદ્ધોસિ. ૩
(જ્યાં જ્યાં “કુસુમાંજલિ મેલો આવે” ત્યાં ત્યાં પ્રભુના જમણા
અંગુઠે કુસુમાંજલિ મૂકવી..)

કાચ્યનો અર્થ- સરસ શાંતરસરૂપી અમૃતના સમુદ્ર સમાન,
અતિપવિત્ર, ગુણોરૂપી રત્નનો બંડાર, ભવ્ય પ્રાણોરૂપી કમળોને બોધ
કરવામાં સૂર્યસમાન એવા જિનેશ્વરહેવને હું હંમેશ પ્રણામ કરું છું. ૧.

દુહાનો અર્થ- ભગવંતના શરીર ઉપરથી (આગળના દિવસના
ચઢાવેલ) ફૂલ-આભરણ વગેરે ઉતારી વિવેકપૂર્વક પ્રતિમાજીને ધારણ કરી
સ્નાન કરાવવાના બાજોઠ ઉપર સ્થાપન કરી જળવડે અભિષેક કરીએ. ૨.

જિનેશ્વરના જન્મસમયે મેરલશિખર પર પરમાત્માને દેવો અને
અસુરોએ રત્ન અને સુવર્ણાના કળશો વડે અભિષેક કર્યો, તે મહોત્સવ
જેમણો જોયો તે ધન્ય છે. ૩.

नमोर्हत्सिद्धाचार्योपाध्यायसर्वसाधुभ्यः..

कुसुमांजलि-दाणं

निर्भूष जग्नकणशो नवरावे, वस्त्र अमूलक अंग धरावे;
कुसुमांजलि मेलो आदि जिषांदा, सिद्धस्वरूपी अंग पभाली,
आत्मनिर्भूष हुई सुकुमाली कुसुमां० ४

गाथा-आर्या-गीति

मयकुंदचंपमालहृ; कमलाहृ पुष्कपंचवण्डाहृ;
जगनाह नवणा समये, देवा कुसुमांजलि दिति. ५
नमोर्हत्सिद्धाचार्योपाध्यायसर्वसाधुभ्यः.

कुसुमांजलि-दाण साईट

रथण-सिंहासन जिन थापीजे, कुसुमांजलि प्रभुचरणे दीजे,
कुसुमांजलि मेलो शान्ति जिषांदा. ह
जैनम् ज्यति शासनम्

निर्भूष जग्नकणशो वडे प्रभुने नवरावी अमूल्य वस्त्र अंग उपर
धारण करावी आदि जिनेश्वरने कुसुमांजलि भूडो. सिद्धस्वरूपी भगवंतनो
अभिषेक करवाथी आत्मा निर्भूष अने सुकुमाण थाय छे. ४.

मयकुंद, चंपो, मालती, कमल वर्गेरे पांच वर्णनां झूलो
जगन्नाथना अभिषेक वर्खते देवो चढावे छे, ते कुसुमांजलि कहेवाय
छे. ५.

रत्नजडित सिंहासन पर जिनेश्वरनी प्रतिमाने स्थापन करी,
श्री शांतिनाथ प्रभुना चरण उपर कुसुमांजलि भूक्षी. ह.

હુહો

જિણ તિહું કાલય સિદ્ધની, પદિમા ગુણમંડાર;
તસુ ચરણો કુસુમાંજલિ, ભવિક દુરિત હરનાર. ૭
નમોહૃત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યः.

કુષ્ણાગરુ વર ધૂપ ધરીજે, સુગંધકર કુસુમાંજલિ દીજે;
કુસુમાંજલિ મેલો નેમિ જિણંદા. ૮

ગાથા-આર્યાગીતિ

જસુ પરિમલબલ દહદિસિ, મહુકરળંકારસદંસંગીયા;
જિણાચલણોવરિ મુક્કા, સુરનરકુસુમાંજલિ સિદ્ધા. ૯

નમોહૃત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યः.
પાસ જિણેસર જગ જયકારી, જલથલ કૂલ ઉદ્ક કરધારી;
કુસુમાંજલિ મેલો પાર્શ્વ જિણંદા. ૧૦

જે સિદ્ધલગવાનની પ્રતિમા તરણે કાળમાં ગુણોના લંડારૂપ છે, તેમના ચરણમાં કુસુમાંજલિ મૂકવાથી ભવ્ય પ્રાણીઓના પાપો નાશ પામે છે. ૧.

ઉત્તમ સુગંધી કુષ્ણાગરુનો ધૂપ ધારણ કરી તેના વડે કુસુમાંજલિને સુગંધી કરીને શ્રી નેમિજિનેશ્વરના ચરણમાં કુસુમાંજલિ મૂકો. ૮.

જેની સુગંધીના બળથી દશે દિશામાંથી ભમરાઓ આવી ગુંજારવ-રૂપ શબ્દોનું સંગીત કરે છે. તેવી સુગંધી કુસુમાંજલિ દેવતાઓ અને મનુષ્યો જિનેશ્વરના ચરણ ઉપર મૂકી'અનુક્રમે મુક્તિ પામે છે. ૯.

દુષ્ટો

મૂકે કુસુમાંજલિ સુરા, વીરચરણ સુકુમાલ;
તે કુસુમાંજલિ ભવિકનાં, પાપ હરે ત્રણ કાળ. ૧૧.

નમોહિતસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાપસર્વસાધુભ્યः.

કુસુમાંજલિ-દાળ

વિવિધ કુસુમ વર જાતિ ગહેવી, જિનચરણે પણમંત ઠવેવી;
કુસુમાંજલિ મેલો વીર જિણાંદા. ૧૨

વસ્તુ-છંદ

નહવણકાલે નહવણકાલે, દેવદાશાવ સમુચ્ચિય, હિંદુ
કુસુમાંજલિ તહિ સંઠવિય, પસરંત દિસિ પરિમલ સુગંધિય;

શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાન જેગતમાં જય કરનારા છે. તેમને
જલ અને સ્થળમાં ઉત્પન્ન થયેલ ફૂલોને પાણીથી સાફ કરી હાથમાં
લઈ કુસુમાંજલિ મૂકવી. ૧૦.

દેવતાઓ પણ જે કુસુમાંજલિ શ્રી વીર પરમાત્માના સુકુમાલ
ચરણોમાં મૂકે છે, તે કુસુમાંજલિ ભવ્યજીવોના ત્રણ કાળનાં પાપોને દૂર
કરે છે. ૧૧.

જુદી જુદી જાતના ઉત્તમ પુષ્પો લઈને શ્રી જિનેશ્વરના ચરણોમાં
નમસ્કાર કરી તે કુસુમાંજલિ સ્થાપન કરીએ. ૧૨.

મેરૂપર્વત ઉપર પરમાત્માને લઈ જઈ નહવાવી દેવો અને
દાનવો ભેગા થઈ દરો દિશાઓમાં જેની સુગંધી પ્રસરી રહી છે એવી
કુસુમાંજલિ શ્રી જિનેશ્વરના ચરણકુમળમાં સ્થાપન કરે છે. જે પરમાત્માનો

જિષાપયકમલે નિવડેઈ, વિગ્ધહર જસ નામ મંતો,
અનંત ચઉવીસ જિન, વાસવ મલીય અસેસ;
સા કુસુમાંજલિ સુહકરો, ચઉવિહ સંઘ વિશોષ,
કુસુમાંજલિ મેલો ચઉવીસ જિષાંદા. ૧૩

નમોહૃતસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યः.

કુસુમાંજલિ-ઢાળ

અનંત ચઉવીસી જિનજી જુહારું, વર્તમાન ચઉવીસી સંભારું;
કુસુમાંજલિ મેલો ચોવીસ જિષાંદા. ૧૪

દુહો

મહાવિદેહ સંપ્રતિ, વિહરમાન જિનૈવીસ; સાઇટ
ભક્તિ કરે તે પૂજિયા, કરો સંઘ સુજગીશ. ૧૫

નમોહૃતસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ.

જાનમ્ય જ્યોતિ સાસનમ्

નામરૂપ મંત્ર સર્વ વિધાને હરણ કરનાર છે તેવા અનંત ચોવીશીના જિનેશ્વરોના ચરણકમળમાં સઘળાય ઈંગ્રો કુસુમાંજલિ મૂકે છે. તે કુસુમાંજલિ ચતુર્વિધ સંઘને સુખકારી છે. એવી કુસુમાંજલિ ચોવીશ જિનેશ્વરોના ચરણકમળમાં મૂકો. ૧૩.

અત્યાર સુધીમાં થયેલ અનંત ચોવીશીના જિનેશ્વરોને હું નમસ્કાર કરું છું. વર્તમાન ચોવીશીના જિનેશ્વરોને સ્મરણ કરી ચોવીશે તીર્થકરોને કુસુમાંજલિ મૂકો. ૧૪.

વર્તમાનકાળે મહાવિદેહ કેત્રમાં વીશ જિનેશ્વરો વિચરે છે. તેમની ભક્તિપૂર્વક મેં પૂજા કરી. તે શ્રી સંઘનું કલ્યાણ કરનાર થાયાં. ૧૫.

કુસુમાંજલિ-ઢાળ

અપય્યરમંડલી ગીત ઉચ્ચારા, શ્રી શુભવીરવિજય જ્યકારા;
કુસુમાંજલિ મેલો સર્વ જિણંદા. ૧૫

(સર્વ સ્નાત્રિયાઓએ પ્રભુના જમણા અંગુહે કુસુમાંજલિ મૂક્ની.)

(પછી શ્રી શાન્તંજયના નીચેના હૃદા બોલતાં બોલતાં સિદ્ધાસનની ત્રણ પ્રદક્ષિણા
કરતાં કરતાં, પ્રભુ સન્મુખ ત્રણ ખમાસમણ દઈ જગચિંતામણિનું ચૈત્યવંદન
શરૂ કરવું.)

એકેકું ડગલું ભરે, શાન્તંજય સમો જેહ;
રીખવ કહે ભવ કોડનાં, કર્મ ખપાવે તેહ. ૧.

શાન્તંજય સમો તીરથ નહિ, રીખવ સમો નહિ દેવ;
ગૌતમ સરખા ગુરુ નહિ, વળી વળી વંદું તેહ. ૨
સિદ્ધાચળ સમર્થન સહા, સોરઠ દેશ મોજાર;
મનુષ્યજન્મ પામી કરી, વંદું વાર હજાર. અનુષ્ટાનમ्

આસરાઓના સમૂહે વિજયવંત શ્રી શુલ વીર પરમાત્માના
ગીત ગાયા. તે રીતે સર્વ જિનેશ્વરોને કુસુમાંજલિ મૂકો. ૧૬.

હૃદાઓનો અર્થ - કવિશ્રી ઋષભદાસજી કહે છે કે-શ્રી શાન્તંજય
ગિરિરાજની સન્મુખ ભાવપૂર્વક એકેક ડગલું ભરતાં કોડો ભવનાં એકઠાં
થયેલાં કર્મો કથ થાય છે. ૧.

શાન્તંજય સમાન બીજું કોઈ તીર્થ નથી. શ્રી ઋષભદેવ સમાન
કોઈ દેવ નથી અને ગૌતમસ્વામી સમાન કોઈ ગુરુ નથી. તેઓને હું
વારંવાર વંદન કરું છું. ૨.

સૌરાષ્ટ્ર દેશમાં આવેલ શ્રી સિદ્ધાચળ ગિરિરાજનું હું હંમેશા
સ્મરણ કરું છું. મનુષ્યજન્મ પામીને હજારોવાર વંદન કરું છું. ૩.

ઈચ્છામિ ખમાસમણો, વંદિઉ જાવણિજજાએ
નિસીહિઆએ, મત્થઅણ વંદામિ.

(એમ નણ વાર ખમાસમણ દેવાં)

શ્રી જગચિંતામણિનું ચૈત્યવંદન

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન् ચૈત્યવંદન કરું ? ઈચ્છા.

જગચિંતામણિ જગનાહ, જગણુર જગરકૃભણા;

જગબંધવ જગસત્થવાહ, જગભાવવિઅકૃભણા,

અહાવયસંઠવિઅરૂપ કર્મહૃવિષાસણા,

ચઉવીસંપિ જિષાવર જયંતુ, આપદિહયસાસણા. ૧.

કર્મભૂમિહિ કર્મભૂમિહિ, પદ્મસંધયણિ,

ઉક્કોસય સતરિસય; જિષાવરાણ વિહરંત લભિદી,

અર્થ-હે ક્ષમાશ્રમણ ! મારા શરીરની શક્તિ સહિત તથા પાપવ્યાપારનો
તાગ કરીને આપને વાંદવાને ઈચ્છાપૂર્વક હે જ્ઞાનવંત ! આદેશ
આપો હું ચૈત્યવંદન કરવાને ઈચ્છાપૂર્વક હું. અને ભસ્તકે કરીને વાંદું હું.

ચૈત્યવંદનનો અર્થ- આપની ઈચ્છાપૂર્વક હે જ્ઞાનવંત ! આદેશ
આપો હું ચૈત્યવંદન કરવાને ઈચ્છાપૂર્વક હું. આપની આજા મારે પ્રમાણાભૂત છે.

ભવ્ય જીવોને ચિંતામણિરત્નસમાન, ભવ્યજીવોના નાથ, સમસ્ત
લોકના હિતોપદેશક, છજીવનિકાયના રક્ષક, સક્લ જગતના બાંધવ,
મોક્ષાભિલાષીના સાર્થવાહ, ધડ્યક્રિય અને નવતત્વનું સ્વરૂપ કહેવામાં
વિચક્ષણ, અષ્ટાપદ પર્વત ઉપર સ્થાપન કર્યા છે બિંબ જેમનો એવા.
અષ્ટકર્મનો નાશ કરનારા ચોવીશે તીર્થકરો જયવંતા વર્તો. જેમનું શાસન
કોઈથી હણાય નહીં એવું છે. ૧.

અસિ, મણી અને કૃષિકર્મ જ્યાં વર્તે છે એવા કર્મભૂમિના ક્ષેત્રોને
વિષે, પ્રથમ સંધયણવાળા ઉત્કૃષ્ટપણે એકસો સીતેર તીર્થકરો વિચરતા
પામીએ. કેવળજ્ઞાની નવ કોડ અને નવ હજાર કોડ સાધુઓ હોય એમ

નવકોડિહિ કેવલીણા, કોડિસહસ્રસ નવ સાહુ ગમ્મઈ;
 સંપર્દ જિષાવર વીસ મુણિં, બિહું કોડિહિ વરનાણ;
 સમશાહ કોડીસહસ્રદુઅ, થુણિજજર્દ નિચ્યવિહાણિ. ૨
 જયઉ સામિય જગઉ સામિય, રિસહસતુજિ,
 ઉજિંજતિ-પહુ નેમિજિણા, જયઉ વીર સચ્યાઉરિમંડણા;
 ભરુઅચ્છહિ મુણિસુવ્વય, મુહરિપાસ દુહ-દુરિઅ-ખંડણા,
 અવરવિદેહિ તિથ્યયરા, ચિહું હિસિ વિહિસિ જિં કેવિ;
 તિઆણાંય-સંપર્દઅ, વંદુ જિણા સવ્વેવિ. ૩
 સતાણવઈ સહસ્રા, લક્ખા છઘન અહુકોડિઓ;
 બતિસસય બાસિઆઈ તિઅલોએ યેઈએ વંદે, ૪

સિદ્ધાંતથી જાહીએ. વર્તમાનમાં શ્રી સીમંધરસ્વામી વગેરે વીશ તીર્થકરો
 અને શ્રેષ્ઠ કેવળજાનના પરનારા બે કોડ મુનિ તથા બે હજાર કોડ સાપુઓ
 હોય, તેમની નિરંતર પ્રભાતે સ્તવના કરીએ. ૨

પ્રભુ હે સ્વામી ! તમે જયવંતા વર્તો, શ્રી શત્રુંજય ઉપર શ્રી
 ઋષભદેવ જયવંતા વર્તો. શ્રી જિરનારજુ ઉપર પ્રભુ નેમિનાથ તીર્થકર અને
 સાચોર નગરના આભૂષણ દ્રુપ શ્રી વીરસ્વામી જયવંતા વર્તો. ભરુચમાં શ્રી
 મુનિસુગ્રતસ્વામી અને મુહરિગામમાં શ્રી પાર્શ્વનાથ. એ પાંચે જિનવરોદુઃખ
 અને પાપનો નાશ કરનારા છે. બીજા (પાંચ) મહાવિદેહને વિષે જે તીર્થકરો
 છે તથા ચાર દિશાઓ અને વિદ્યાઓમાં જે કોઈપણ અતીતકાળ,
 અનાગતકાળ અને વર્તમાનકાળ સંબંધી તીર્થકરો છે, તે સર્વને પણ હું વંદના
 કરુંછું. ૩.

આઠ કોડ છઘન લાખ, સતાણું હજાર બત્રીશ સો અને
 બ્યાસી (૮,૫૭,૦૦,૨૮૨) નાણ લોકને વિષે જિનમાસાદ છે, તેને
 હું વાંદું છું. ૪.

પનરસ કોડિસયાઈ, કોડિ બાયાલ લક્ષ્મી અડવના;
છત્તીસ સહસ અસિઈ, સાસય-બિંબાઈ પણમામિ. ૫

જંકિંચિ-સૂત્ર

જંકિંચિ નામતિતાં, સર્ગે પાયાલિ માણુસે લોઅે;
જાઈ જિણાબિંબાઈ, તાઈ સવ્યાઈ વંદામિ. ૧.

નમુખ્યુણાં સૂત્ર

નમુખ્યુણાં અરિહંતાણાં ભગવંતાણાં. ૧. આઈગરાણાં, તિત્થયરાણાં,
સયંસંભુદ્ધાણાં. ૨ પુરિસુતામાણાં, પુરિસસીહાણાં, પુરિસવર-
પુંડરીઆણાં, પુરિસવરગંધહલ્લીણાં. ૩ લોગુતામાણાં, લોગનાહાણાં,
લોગહિઆણાં, લોગપછીવાણાં; ~~જૈનપ્રાસાદને~~ લોગપજોઅગરાણાં, ૪
અભયદ્યાણાં, ચક્ખુદ્યાણાં, મર્ગદ્યાણાં, સરણદ્યાણાં,

પદ્ધરશે કોડ (૧૫ અબજ) બેતાલીશ કોડ, ~~જૈનપ્રાસાદને~~ અહાવન લાખ
છગીશ હજાર એંસી (પૂર્વોક્ત જિનપ્રાસાદને વિષે) જે શાશ્વત
જિનબિંબો છે, તેઓને હું વંદના કરું છું. ૫.

જંકિંચિ સૂત્રનો અર્થ-સ્વર્ગને વિષે, પાતાળને વિષે મનુષ્ય-
લોકને વિષે જે તીર્થકરનાં બિંબો છે તે સર્વને તેમજ જે કાંઈ નામ
રૂપે તીર્થો છે તેને હું વંદના કરું છું. ૧.

નમુખ્યુણાં સૂત્રનો અર્થ -નમસ્કાર હો શ્રી અરિહંત ભગવંતોને.
(૧) ધર્મની આદિ કરનારને, તીર્થના સ્થાપનારને, પોતાની મેળે બોધ
પામનારને. (૨) પુરુષને વિષે ઉત્તમને, પુરુષને વિષે સિંહસમાનને,
પુરુષને વિષે ઉત્તમ પુંડરીક (કમળ) સમાનને, પુરુષને વિષે પ્રધાન
ગંધહસ્તિ સમાનને, (૩) લોકને વિષે ઉત્તમને, લોકના નાથને, લોકના

બોહિદ્યાણાં, ૫ ધર્મદ્યાણાં, ધર્મદેસયાણાં, ધર્મનાયગાણાં, ધર્મસારહીણાં, ધર્મવરચાઉરેતચક્કવહૃણાં, ૬ અષ્પરિહ્યવરનાણાં-દંસણધરાણાં, વિઅહૃદઉમાણાં, ૭ જિષાણાં જાવયાણાં, તિશાણાં તારયાણાં, બુદ્ધાણાં બોહયાણાં, મુતાણાં મોઅગાણાં, ૮ સવ્યનૂણાં, સવ્યદરિસીણાં, સિવ-મયલ-મરુઅ-મણાંત-મક્ખ્ય-મવ્યાબાહ-મપુણરાવિત્તિ-સિદ્ધિગર્ઠનામધેયં ઢાણાં સંપત્તાણાં, નમો જિષાણાં જિઅભયાણાં, ૯. જે અ અઈઆ સિદ્ધા, જે અ ભવિસસંતિષાગમે કાલે, સંપર્છ અ વડુમાણા, સંવ્ય તિવિહેણ વંદામિ. ૧૦.

હિત કરનારને, લોકને વિષે દીપક સમાનને, લોકમાં પ્રકાશ કરનારને. (૪) અભયદાનના આપનારને, શ્રુતજ્ઞાન રૂપ ચક્ષુના આપનારને, મોક્ષમાર્ગના આપનારને, શરણ આપનારને, સમક્ષિત આપનારને. (૫) ધર્મના દાતાને, ધર્મના ઉપદેશ કરનારને, ધર્મના નાયકને, ધર્મના સારથીને, ચાર ગતિનો અંત કરનાર (ઉત્તમ ધર્મચક્કવતીની (૬) કોઈથી હૃદાય નહીં એવા ઉત્તમ જ્ઞાન-દર્શનના ધારણ કરનારને, નિવર્ત્યુ છે છબ્બસ્થપણું જેઓનું તેમને. ૭.

રાગદ્વેષને જિતનારને તથા જિતાડનારને, સંસારથી તરનારને તથા તારનારને, તત્વના જાળનારને, તથા જણાવનારને, કર્મથી મુક્તા થયેલાને તથા મુક્તાવનારને. (૮) સર્વજ્ઞને, સર્વદર્શનીની, કલ્યાણરૂપ, અચળ, રોગ રહિત, અનંત, અક્ષય, અવ્યાબાધ, અપુનરાગમન એવી સિદ્ધિગતિ છે નામ જેનું એવા સ્થાનને પામેલાને, રાગદ્વેષના કષ્ય કરનાર તથા સર્વ લયના જિતનારને નમસ્કાર હો. ૮.

જેઓ અતીતકાળે સિદ્ધ થયા, જેઓ અનાગતકાળે સિદ્ધ થશે અને વર્તમાનકાળે વિદ્યમાન એવા સર્વ (દ્વયજિનો)ને હું ત્રિવિષે વંદના કરું છું. ૧૦.

જાવંતિ ચેઈઆઈ, ઉડુકે અ, અહે અ તિરિયલોએ અ;
સવ્યાઈ, તાઈ વંદે, ઈહ સંતો તત્થ સંતાઈ. ૧.

(પછી એક ખમાસમણ હેવું)

જાવંત કેવિ સાહૂ, ભરહેરવયમહાવિદેહ અ;
સવ્યેસિં તેસિં પણાઓ, તિવિહેણ નિંદવિરયાણ. ૧.

નમોઈત્તસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ. ૧.

ઉવસર્ગહરં સ્તવન

ઉવસર્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કર્મધણમુક્તં;
વિસહર-વિસનિત્રાસં, મંગલ-કલ્યાણ-આવાસં. ૧.

જાવંતિ ચેઈઆઈ-સૂત્રનો અર્થ - ઉર્ધ્વલોકને વિષે, અધોલોકને વિષે અને તિર્યક્લોકને વિષે જેટલી જિનપ્રતિમાઓ છે. તે સર્વને હું આહિ હોવા છતાં ત્યાં છે તે સર્વને વંદના કરું છું. ૧.

જાવંત કેવિ સાહૂ-સૂત્રનો અર્થ - પાંચ ભરત, પાંચ ઐરવત અને પાંચ મહાવિદેહ કોને વિષે જેટલા કોઈ સાધુઓ મન વચન-કાયાએ કરીને ત્રણ દંડથી નિવર્તલા છે, તે સર્વને હું નભ્યો. ૧.

નમોઈત્તનો અર્થ - અરિદંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય અને સર્વ સાધુઓને મારો નમસ્કાર હો. ૧.

ઉવસર્ગહરનો અર્થ - ઉપસર્ગનો હરનાર પાર્શ્વ નામનો પક્ષ સેવક છે જેનો એવા પાર્શ્વનાથ ભગવાન, જેઓ કર્મના સમૂહથી મુક્ત છે તથા જે સર્પના ઝેરને અતિશયે કરીને નાશ કરનાર છે, વળી જે મંગલ અને કલ્યાણના ઘર રૂપ છે તેમને હું નમસ્કાર કરું છું. ૧.

વિસહર કુલિંગમંતં, કંઠે ધારેઈ જો સથા મણુઓ;
તસ્સ ગહ-રોગમારી; દુકૃજરા જંતિ ઉવસામં. ૨

ચિદ્ગુ દૂરે મંતો, તુજ્જ પણામો વિ બહુફલો હોઈ;
નરતિરિઅસુ વિ જીવા, પાવંતિ ન દુક્ખદોગચં. ૩.

તુષ સમ્મતો લદે, ચિંતામણિકપ્પપાયવબ્ભમહિએ;
પાવંતિ અવિઘેણાં, જીવા અયરામરં ઠાણાં. ૪

ઈએ સંથુઓ મહાયસ ! ભત્તિબ્ભરનિબ્ભરેણ હિયઅણા;
તા દેવ ! દિજજ બોહિં, ભવે ભવે પાસ જિણાચંદ. ૫

જે મનુષ્ય નિરંતર વિષધર સ્કુલિંગ નામના મંત્રને કંઠને
વિષે ધારણા કરે છે, તેના દુષ્ટ ગ્રહ, રોગ, મરકી અને દુષ્ટ જીવર
શાંતિને પામે છે. ૨

જૈન સાહિત્ય

.com

જૈનમ् જ્યતિ શાસનમ्

એ મંત્ર દૂર રહો, તમને નમસ્કાર કરવો એ પણ ઘણું ફળ
આપનાર થાય છે. તે જીવો મનુષ્ય અને તિર્યચને વિષે પણ દુઃખ
અને દારિદ્ર પાત્મતા નથી. ૩

ચિંતામણિરત્ન અને કલ્પવૃક્ષથી અધિક મહિમાવાણું એવું
તમારું સમ્યગુર્દર્શન (સમકિત) પામ્યે છતે અવ્યજીવો અજર અમર-
મોક્ષસ્થાનને નિર્વિઘ્નપણો પામે છે. ૪

હે મહાશય ! ભક્તિના સમૂહથી પૂર્ણ ભરેલા અંત:કરણથી
આ સ્તવના કરી, તે કારણથી હે દેવ ! શ્રી પાર્શ્વજિનચંદ્ર ! મને
જન્મોજન્મને વિષે બોધિબીજ (સમ્યગુર્દર્શન) આપો. ૫.

શ્રી જ્યવીયરાય સૂત્ર

જ્યવીયરાય ! જગગુરુ, હોઉ મમં તુહ પ્રભાવઓ ભયવં;
ભવનિવ્યેઓ મર્ગાણુસારિયા ઈકૃફલસિદ્ધી. ૧.

લોગવિરુદ્ધચ્યાઓ, ગુરુજણપૂર્વા પરત્યકરણાં ચ;
સુહગુરુજોગો, તવ્યચણ-સેવણા આભવમખંડા. ૨

વારિજજઈ જઈ વિ નિયાણા-બંધણાં વીયરાય ! તુહ સમયે;
તહવિ મમ હુજુ સેવા, ભવે ભવે તુમહ ચલણાણાં. ૩
કુદ્ધખખાઓ કર્માદ, સમાધિમરણાં ચ બોહિલાભો અ;
સંપજજઈ મહ એઅં, તુહ નાહ પણામકરણોણાં. ૪

જ્યવીરાય સૂત્રનો અર્થ - હે વીતરાગ ! હે જગત્ના ગુરુ !
તમે જ્યવંતા વર્તો. હે ભગવંત ! મને તમારા પ્રભાવથી ભવનું
ઉદાસીનપણું, માર્ગાનુસારીપણું અને ઈષ્ટકળ (શુદ્ધાંઆત્મધર્મ)ની
સિદ્ધિ હોજો. ૧.

જેનમ् જ્યવિ શાસનમ्

લોકવિરુદ્ધનો ત્યાગ, માતાપિતાદિ ગુરુજનની પૂજા, તથા
પરોપકાર કરવાપણું, શુદ્ધ ગુરુનો મેલાપ, તેમના વચનનો અંગીકાર
તે સર્વ જ્યાં સુધી મારે ભવ કરવા પડે ત્યાં સુધી (મોક્ષપ્રાપ્તિ સુધી)
અખંડ હોજો. ૨.

હે વીતરાગ ! તમારા સિદ્ધાંતમાં જો કે નિયાણાનું બાંધવું
નિષેધ્યું છે, તો પણ મને ભવોભવને વિષે તમારા ચરણોની સેવા
હોજો. ૩.

હે નાથ ! તમને પ્રણામ કરવાથી મને દુઃખનો ક્ષય, કર્મનો
ક્ષય, સમાધિમરણ અને બોધિનો લાભ એ ચાર સંપ્રાપ્ત થાઓ. ૪.

સર્વ-મંગલ-માંગલ્યં, સર્વકલ્યાણકારણં;
પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈન જ્યતિ શાસનમ્ભ. ૫

(એહી સાત્ત્રિયાઓએ દાથ ધૂપી લાથમાં કળગ્રા જઈ મુનકોણ બાંધી ઉભા રહેંનું.)

દુષ્ટો

સયલ જિષેસર પાય નમી, કલ્યાણક વિધિ તાસ;
વર્ણવતાં સુણતાં થકાં, સંઘની પૂરો આશ. ૧.

દાળ

સમકિતગુણાઠાણે પરિણમ્યા, વળી પ્રતધર સંયમસુખ રમ્યા;
વીશસ્થાનકવિધિએ તપ કરી, એસી ભાવદ્યા દિલમાં ધરી. ૧.

જો હોવે મુજ શક્તિ ઈસી, સવિ જીવ કરું શાસનરસી;
શુચિરસ ઢલતે તિહાં બાંધતા, તીર્થકર-નામ નિકાયતા. ૨.

સર્વ મંગલોમાં માંગલિક, સર્વ જલ્યાણનું કારણ, અને
સર્વધર્મામાં પ્રધાન એવું શ્રી જૈનશાસન જ્યવંતુ વર્તે છે. ૫.

દુહાનો અર્થ - સર્વ જિનેશ્વરના ચરણોમાં નમસ્કાર કરી
તેઓના કલ્યાણકનો વિધિ હું કહું છું. તે વિધિનું વર્ણન કરવાથી અને
સાંભળવાથી સકળ સંઘની આશા પરિપૂર્ણ થાય છે. ૧.

દાળનો અર્થ - શ્રી તીર્થકર પરમાત્મા પૂર્વલવમાં સમ્યકત્વ
પામી અનુકૂમે ચારિત્રના સુખમાં રમણતા કરે છે અને વિધિપૂર્વક
વીશસ્થાનક તપનું આરાપન કરી આવા પ્રકારની ભાવદ્યા હઠયમાં
ધારણ કરે છે. ૧.

જો મારામાં એવા પ્રકારની શક્તિ દોષ તો સર્વ જીવોને વીતરાગ
પરમાત્માના શાસનના રસિયા બનાવું. આવા પ્રકારની નિર્મણ લાવના
ભાવતાં તીર્થકર નામ નિકાયિત કરે છે. ૨.

સરાગથી સંયમ આચરી, વચ્ચમાં એક દેવનો ભવ કરી;
 અવી પત્રર ક્ષેત્રે અવતરે, મધ્યખંડે પણ રાજવીકુલે. ઉ
 પટરાણી કુણે ગુણાનીલો, જેમ માનસરોવર હંસલો;
 સુખશાસ્યાએ રજનીશે, ઉત્તરતાં ચૌદ સુપન દેખે. ૪

દાણ-ચૌદ સ્વખની

પહેલે ગજવર દીકો, બીજે વૃષભ પઈણો;
 ત્રીજે કેસરીસિંહ, ચોથે લક્ષ્મી અભીષ. ૧.
 પાંચમે કૂલની માળા, છેઠે ચન્દ વિશાળા;
 રવિ રાતો ધજ મ્હોટો, પૂરણ કળશ નહિ છોટો. ૨
 દશમે પચ સરોવર, અગિયારમે રત્નાકર;
 ભવન વિમાન રત્નગંગુ, અજિંશિખા ધૂમવર્જિ. ૩

એવી રીતે વિશ્વોદ્ધારની ભાવનાપૂર્વક સંયમનું આચરણ કરે છે.
 વચ્ચમાં એક દેવનો ભવ કરી ત્યાંથી અવી પંદર કર્મભૂમિના ક્ષેત્રમાં
 મધ્યખંડમાં કોઈપણ રાજવીકુળમાં ગર્ભપણે ઉત્પન્ન થાય છે. ૩.

જેમ માનસરોવરમાં હંસ હોય તેમ પદ્મરાણીની કુલિંગમાં ગુણવાન
 એવો પરમાત્માનો જીવ ઉત્પત્ત થાય છે, સુખશાસ્યમાં સુતેલ માતા
 (આકારભાંથી ઉત્તરતાં અને મુખમાં પ્રવેશ કરતાં) ચૌદ સ્વખ જુએ છે. ૪.

પ્રથમ સ્વખમાં શ્રેષ્ઠ હસ્તી, બીજા સ્વખમાં દેદીઘ્રમાન
 બળદ, ત્રીજા સ્વખમાં કેસરીસિંહ, ચોથા સ્વખમાં શોભાયમાન લક્ષ્મી,
 પાંચમા સ્વખમાં કૂલની માળા, છઢા સ્વખમાં વિશાળ ચંદ્ર, સાતમા
 સ્વખમાં લાલ સૂર્ય, આઠમા સ્વખમાં મોટો ધજ, નવમા સ્વખમાં
 મોટો પૂર્ણકળશ, દશમા સ્વખમાં પચસરોવર, અગિયારમા સ્વખમાં

સ્વપ્ન લઈ જઈ રાયને ભાષે, રાજા અર્થ પ્રકાશે;
પુત્ર તીર્થકર ત્રિભુવન નમશે, સકલ મનોરથ ફળશે. ૪.

વસ્તુ-છંદ

અવધિનાણે અવધિનાણે, ઉપન્યા જિનરાજ,
જગત જસ પરમાણુઆ, વિસ્તર્યા વિશ્વજંતુસુખકાર;
મિથ્યાત્મ તારા નિર્બલા, ધર્મઉદ્ય પરમાત સુંદર,
માતાપણ આણંદિયા, જાગતી ધર્મ વિધાન;
જાણંતી જગતિલક સમો, હોશે પુત્ર પ્રધાન. ૧.

દુષ્ટો

શુભલગ્ને જિન જનમીયા, નારકીમાં સુખજયોત;
સુખ પામ્યા ત્રિભુવનજના, દુષ્ટો જગત ઉદ્યોત. ૧.

ક્ષીરસમુદ્ર, બારમા સ્વાનમાં ભવન કે વિમાન, તેરમા સ્વાનમાં રત્નનો
ઢગલો અને ચૌદમા સ્વાનમાં ધૂમાડા વગરનો અંનિ જુવે છે.
તીર્થકરની માતા રાજા પાસે જઈ સ્વાનો કહે છે.. રાજા તેનો અર્થ
કહે છે. તે કહે છે કે તમારે તીર્થકર પુત્ર થશે. ત્રણો ભુવનના જીવો
નમશે. અને આપણા સર્વ મનોરથો ફળશે. ૧. થી ૪.

પરમાત્મા અવધિજ્ઞાન સહિત ઉત્પન્ન થાય છે. જેના પરમાણુઓ
વિશ્વના પ્રાણીઓને સુખ કરનાર હોય છે. તે સમયે મિથ્યાત્મકૃપી તારાઓ
જાંખા પડી જાય છે, ધર્મના ઉદ્યકૃપી સુંદર પ્રમાત થવાથી માતા પણ
આનંદિત થાય છે. ધર્મનું ચિંતન કરતા જાગે છે. અને વિચારે છે કે-
જગતમાં તિલક સમાન એવો શ્રેષ્ઠ પુત્ર થશે. ૧.

દુષ્ટાનો અર્થ - સર્વ ગ્રહો ઉચ્ચ લગ્નમાં આવે ત્યારે જિનેશ્વરનો

ધારણ-કડખાની દેશી

સાંભળો કળશ જિન-મહોત્સવનો ઈહાં,
 છપ્પન કુમરી દિશા વિદિશા આવે તિહાં;
 માય સુત નમીય, આણાંદ અધિકો ધરે,
 અષ્ટ સંવર્તાં વાયુથી કચરો હરે. ૧.
 વૃષ્ટિ ગંધોદકે, અષ્ટ કુમરી કરે,
 અષ્ટ કલશા ભરી, અષ્ટ દર્પણા ધરે;
 અષ્ટ ચામર ધરે, અષ્ટ પંખા લહી,
 ચાર રક્ષા કરી, ચાર દીપક ગ્રહી. ૨
 ધર કરી કેળના, માય સુત લાવતી,
 કરણ શુચિકર્મ જળ કળશે નહવરાવતી;

જન્મ થાય છે. તે સમયે નારકીમાં પણ સુખદ્યાયક પ્રકાશ થાય છે.
 તુનમાં જગત શાશ્વતમાં
 ત્રણો ભુવનના જીવો તે સમયે સુખ પામે છે. અને ત્રણો જગતમાં
 પ્રકાશ થાય છે. ૧.

હવે શ્રી જિનેશ્વરદેવના જન્મમહોત્સવનો કળશ સાંભળો.
 જિનેશ્વરના જન્મસમયે દિશાઓ અને વિદિશાઓમાંથી છપ્પન
 દિકુકુમારિકાઓ સૂતિકર્મ કરવા આવે છે. પ્રથમ માતા અને પુત્રને
 નમસ્કાર કરી અતિહર્ષ પામી ॥ દિકુકુમારિકા સંવર્તાંવાયુવડે ચારે
 દિશાઓમાંથી એક એક યોજન પ્રમાણાં કચરો દૂર કરે છે. ॥
 કુમારિકા સુગંધી જળની વૃષ્ટિ કરે છે ॥ કુમારિકા હાથમાં ભરેલા
 કળશને ધારણ કરે છે. ॥ દર્પણા ધરે છે. ॥ ચામર ધારણ કરે છે.
 ॥ પંખા લહી પવન નાખે છે, ॥ કુમારિકા રક્ષાપોટલી બાંધે છે.
 ॥ કુમારિકા દીપક લહી ઉભી રહે છે. ૧-૨.

કુસુમ પૂજુ, અલંકાર પહેરાવતી;
 રાખડી બાંધી જઈ, શયન પદ્ધરાવતી. ૩.
 નમીય કહે માય તુજ બાળ લીલાવતી,
 મેરુ રવિ ચન્દ્ર લગે, જીવજો જગપતિ;
 સ્વામી ગુજ ગાવતી, નિજ ઘર જાવતી,
 તેણે સમે ઈન્દ્રસિંહાસન કંપતી. ૪.

દાળ

જિન જન્મ્યાજુ જિણ વેળા જનની ઘરે,
 તિણા વેળાજુ ઈન્દ્રસિંહાસન થરહરે;
 દાલિષોત્તરજુ જેતા જિન જનમે યદા,
 દિશિનાયકજુ સોહમ ઈશાન બિહુ તદા. ૧.

ત્યા ડેણના પાંદડાઓનું સૂતિકાગૃહ બનાવી, તેમાં માતા
 અને પુત્રને લાવે છે. શુચિકર્મ કરવાન્યાણીના કળશો વડે ન્હવરાવે
 છે. પુષ્પ વગેરેથી પૂજા કરી અલંકાર પહેરાવે છે. પછી હાથે રાખડી
 બાંધીને શયનમાં પદ્ધરાવે છે. ૩.

માતા અને પુત્રને નમસ્કાર કરીને કહે છે, કે હે માતા !
 આનંદકારી અને જગતના નાથ એવા તમારા પુત્ર જ્યાં સુધી મેરુપર્વત,
 સૂર્ય અને ચંદ્ર રહે ત્યાં સુધી છવો-જ્યવંતા રહો. આ પ્રમાણે સ્વામીના
 ગુણ ગાતી ગાતી છાપ્યન દિક્કુમારિકાઓ પોતાના ઘરે જાય છે, એ
 વખતે સૌધર્મદેવલોકના ઈંદ્રનું સિંહાસન કંપાયમાન થાય છે. ૪.

માતાના ઘરમાં જે વખતે જિનેશ્વરનો જન્મ થાય છે તે
 વખતે ઈંદ્રનું સિંહાસન ચલાયમાન થાય છે. દક્ષિણ દિશામાં પ્રલુનો
 જન્મ થાય તો સૌધર્મ ઈંદ્રનું અને ઉત્તર દિશામાં જન્મ થાય તો
 ઈશાનેદ્રનું આસન કંપાયમાન થાય છે. ૧.

ત્રોટક છંદ

તદા ચિંતે ઈન્દ્ર મનમાં કોણ અવસર એ બન્યો,
જિનજનમ અવધિનાણે જાણી હર્ષ આનંદ ઉપન્યો;
સુધોષ આદે ધંટનાદે ધોષણા સુરમેં કરે,
સવિ દેવી દેવા જન્મમહોત્સવે આવજો સુરગિરિવરે. ૧.

(અહીં ધંટ વગાડવો)

ઢાળ

એમ સાંભળીજુ સુરવર કોડી આવી મળે,
જન્મ મહોત્સવજી કરવા મેરુ ઉપર ચલે;
સોહમપતિજી બહુ પરિવારે આવીયા, **સાઇટ**
માય-જિનનેજુ વાંદી પ્રભુને વધાવીયા. ૧.

(અહીં પ્રભુને યોખાથી વધાવવા)

તે વખતે ઈન્દ્ર મનમાં વિચારે છે કે-ક્યા કારણે મારું સિંહાસન કંપ્યું ? અવંધિજ્ઞાનથી જિનેશ્વરદેવનો જન્મ જાણી ઘણો હર્ષ પામે છે. હરિણમેથી દેવ પાસે સુધોષા આદિ ધંટાના નાદથી દેવોમાં ઉદ્ઘોષણા કરાવે છે, કે- “સર્વ દેવ-કેવીઓ પ્રભુનો જન્મ-મહોત્સવ કરવા મેરુપર્વત પર આવજો.” ૧.

એ પ્રમાણે સાંભળી કોડો દેવતાઓ એકઠા થાય છે અને જન્મમહોત્સવ કરવા મેરુપર્વત પર જાય છે. સૌધર્મેન્દ્ર ઘણા પરિવાર સાથે પૃથ્વીતળ પર આવી માતા અને જિનેશ્વરને વંદન કરી પ્રભુને વધાવે છે. ૧.

ગ્રોટક છિંદ

વધાવી બોલે હે રતનુક્ષી ધારિણી તુજ સુતતણો,
 હું શક સોહમ નામે કરશું, જન્મમહોત્સવ અતિધિણો;
 એમ કહી જિનપ્રતિબિંબ થાપી, પંચરૂપે પ્રભુ ગ્રહી,
 દેવદેવી નાથે હર્ષ સાથે, સુરગિરિ આવ્યા વહી. ૧.

ઢાલ

મેરુ ઉપરજી પાંડુકવનમાં ચિહ્નું દિશે,
 શિવા ઉપરજી સિંહાસન મન ઉલ્લસે;
 તિણાં બેસીજી શકે જિન ખોળે ધર્યા,
 હરિ ત્રેસઠજી બીજા તિણાં આવી મણ્યા. ૧. સાઇટ

વધાવીને કહે છે કે- કુક્ષિને વિષે રતને ધારણ કરનાર હે
 માતા ! હું સૌધર્મ નામે ઈન્દ્ર હું, તમારા પુત્રનો અત્યંત મોટો
 જન્મમહોત્સવ અમે કરશું. એ પ્રમાણે કહી જિનેશ્વરનું પ્રતિબિંબ
 (બીજું રૂપ) માતાની પાસે સ્થાપન કરી સૌધર્મ ઈન્દ્ર પોતાના પાંચ
 રૂપ કરી પરમાત્માને લઈ દેવ-દેવીઓના નૃત્ય સાથે હર્ષપૂર્વક મેરુપર્વત
 પર આવ્યા. ૧.

મેરુપર્વત પર પાંડુકવનમાં ચારે દિશાએ શિલાઓ છે
 તેમાં જે દિશા સન્મુખ પ્રભુનો જન્મ થાય તે દિશામાં આવેલ
 શિલા ઉપર રહેલ સિંહાસન ઉપર બેસી ઈન્દ્ર મનના ઉલ્લાસથી
 પ્રભુને ખોળામાં ધારણ કરે છે તે વખતે બીજા ત્રેસઠ ઈન્દ્રો પણ
 ત્યાં આવી પહોંચે છે. ૧.

ત્રોટક

મળ્યા ચોસઠ સુરપતિ નિહાં, કરે કળશ અડ જાતિના,
માગધાદિ જળતીર્થ ઔષધિ, ધૂપ વળી બહુ ભાતિના;
અચ્યુતપતિએ હુકમ કીનો, સાંભળો દેવા સવે,
ખીરજલધિ ગંગાનીર લાવો, ઝટિતિ જિન જન્મ મહોત્સવે. ૧.

ઢાળ

સુર સાંભળીને સંચરીયા, માગધ વરદામે ચલીયા;
પદ્મદ્રહ ગંગા આવે, નિર્મલ જળકળશા ભરાવે. ૧.
તીરથજળ ઔષધિ લેતા, વળી ખીરસમુદ્રે જાતા;
જળકળશા બહુલ ભરાવે, કૂલ ચંગેરી થાળા લાવે. ૨.
સિંહાસન ચામર ધારી, ધૂપધાજાં રડેલી સારી;
સિદ્ધાંતે ભાઘ્યા જેહ, ઉપકરણ મિલાવે તેહ. ૩.

જન્મ જ્યાત સાલનમ्

ત્યાં આગળ ચોસઠ ઠંડો લેગા થયા. આઠ જાતિના કળશો
કરાવી માગધ આદિ તીર્થોનાં સુગંધી ઔષધિથી મિશ્રિત પાણી ભરાવ્યાં.
ધણી જાતના ધૂપ ઉવેષ્યા. ત્યારપછી અચ્યુત નામના ઈન્દ્રે હુકમ કર્યો
કે- ‘સર્વદેવો ! સાંભળો. જિનેશરના જન્મમહોત્સવ માટે જલદીથી
કીરસમુદ્ર અને ગંગા નદી વગેરેનાં પાણી લાવો. ૧.

ઢાળનો અર્થ - અચ્યુતેનનો હુકમ સાંભળી તુરત જ દેવાં
ચાલ્યા. માગધ, વરદામ, પદ્મદ્રહ અને ગંગાનદીએ આવી નિર્મણજળથી
કળશો ભરે છે. એવી રીતે તીર્થોનાં પાણી અને ઔષધિઓ લેતા લેતા
કીરસમુદ્ર જઈ ત્યાં ઘણા પાણીના કળશો ભરે છે. તેમજ પુષ્પચંગેરી,
થાળ, સિંહાસન, ચામર, ધૂપધાજા અને રકાબી વગેરે સિદ્ધાંતમાં

તે દેવા સુરગિરિ આવે, પ્રભુ દેખી આનંદ પાવે;
કળશાદિક સહુ તિહાં ઠાવે, ભક્તે પ્રભુના ગુણ ગાવે. ૪

ધારણ

આતમભક્તિ મળ્યા કેઈ દેવા, કેતા મિતાનુજ્ઞાઈ,
નારીપ્રેર્યા વળી નિજ કુલવટ, ધર્મી ધર્મસખાઈ;
જોઈસ વ્યંતર ભવનપતિના, વૈમાનિક સુર આવે,
અચ્યુતપતિ હુકમે ધરી કળશા, અરિહાને નવરાવે. ૧.

અડજીતિ કળશા પ્રત્યેકે, આઠ આઠ સહસ પ્રમાણો,
ચઉંસઈ સહસ હુઅા અભિષેકે, અઢીસેં ગુણા કરી જાણો;
સાઠ લાખ ઉપર એક કોડી, કળશાનો અધિકાર,
બાસઠ ઈન્દ્ર તથા તિહાં બાસઠ, લોકપાલના ચાર. ૨

કહેલ સુંદર ઉપકરણો એકત્ર કરી મેરુપર્વત પર આવે છે. અને પ્રભુના
દર્શન કરી આનંદ પામે છે. પોતાની સાથે લાવેલ કળશ વગેરે ત્યાં
સ્થાપન કરી ભક્તિપૂર્વક પ્રભુના ગુણગાન કરે છે. ૧. થી ૪

ધારણનો અર્થ - કેટલાક દેવો પોતાની ભક્તિથી, કેટલાક
મિત્રોને અનુસરી, કેટલાક સ્ત્રીની પ્રેરણાથી, કેટલાક પોતાનો કુલધર્મ
વિચારી, કેટલાક ધર્મદિવો ધર્મની મિત્રતાથી જિનેશરના
સ્નાત્રમહોત્સવમાં આવે છે. જિનેશરના જન્મમહોત્સવમાં જ્યોતિષી
દેવો, વ્યંતરદેવો, ભવનપતિદેવો અને વૈમાનિકદેવો આવે છે અને
અચ્યુતેદ્રના હુકમથી જળથી ભરેલા કલશો લઈ અરિહંત પરમાત્માને
નવરાવે છે. ૧.

તે કળશો સોનાના, રૂપાના, માણોકના, એમ આઠ પ્રકારના

ચન્દ્રની પંક્તિ છાસઠ છાસઠ, રવિશ્રેણી નરલોકો,
ગુરુસ્થાનક સુર કેરો એકજ, સામાનિકનો એકો;
સોહમપતિ ઈશાનપતિની, ઈન્દ્રાણીના સોળ,
અસુરની દશ ઈન્દ્રાણી, નાગની બાર કરે કલ્લોલ. ૩

જ્યોતિષ વ્યંતર ઈન્દ્રની ચઉ ચઉ, પર્ષદા ત્રણનો એકો,
કટકપતિ અંગરક્ષક કેરો, એક એક સુવિવેકો;
પરચુરણ સુરનો એક છેલ્લો, એ અઢીસેં અભિષેકો,
ઈશાન ઈન્દ્ર કહે મુજ આપો, પ્રભુને કાગ અતિરેકો. ૪

હોય છે અને દરેક મફારના આઠ આઠ હોય છે એટલે
કુલ ૬૪૦૦૦ કળશાઓ હોય અને તેને અઢીસો અભિષેકની સંખ્યા
વડે ગુણવાથી એક કરોડ સાઠ લાખ કળશા વડે પરમાત્માને
અભિષેક થાય છે.

જૈનમ् જ્યાતિ શાસનમ्

હવે અઢીસો અભિષેક કેવી રીતે થાય ? તે કહે છે. બાસઠ
ઈન્દ્રના ફર, ચાર લોકપાલના ૪, મનુષ્ય લોકના ચંદ્રની છાસઠ
પંક્તિના ફર, સૂર્યની છાસઠ પંક્તિના ફર, ગુરુસ્થાનકદેવોનો ૧.,
સામાનિકદેવોનો ૧. સૌધર્મેન્દ્ર અને ઈશાનેન્દ્રની ઈન્દ્રાણીના ૮+૮
મળીને ૧૬, અસુરેન્દ્રની ઈન્દ્રાણીના ૧૦, નાર્ગેન્દ્રની ઈન્દ્રાણીના ૧૨,
જ્યોતિષી ઈન્દ્રની ચાર અગ્રમહિષીના ૪, વ્યંતરેન્દ્રની ચાર
ઈન્દ્રાણીઓના ૪, ત્રણપર્ષદાનો ૧. કટકપતિનો ૧. અંગરક્ષક દેવોનો
૧. અને પરચુરણ દેવોનો ૧. આ પ્રમાણે અઢીસો અભિષેક થાય
છે. ત્યાર પછી ઈશાનેન્દ્ર સૌધર્મેન્દ્રને કહે છે કે હે સૌધર્મેન્દ્ર!
થોડીવાર પ્રભુને મારા ખોળામાં બેસાડવા મને આપો. ૨-૩-૪.

તવ તસ ખોળે હવી અરિહાને, સોહમપતિ મનરંગે,
વૃષભ રૂપ કરી શુંગ જળે ભરી, નહવણ કરે પ્રભુ અંગે;
પુષ્પાદિક પૂજને છાંટે, કરી કેશર રંગ રોલે,
મંગળદીવો આરતી કરતાં, સુરવર જ્ય જ્ય બોલે. ૫.

ભેરી ભુંગળ તાલ બજાવત, વળિયા જિન કર ધારી,
જનનીધર માતાને સૌંપી, એષ્ટીપરે વચન ઉચ્ચારી;
‘પુત્ર તુમારો, સ્વામી હમારો, અમ સેવક આધાર;
પંચ ધારી રંભાદિક થાપી, પ્રભુ બેલાવણ હાર. ૬.

ભત્રીસ કોડી કનક મણિ માણેક, વચ્ચની વૃષ્ટિ કરાવે,
પૂરણ હર્ષ કરેવા કારણ, દીપ નંદીસર જાવે;

તે પ્રમાણે ઈશાનેન્દ્રની માગણીથી સૌધર્મન્દ્રતેના ખોળામાં પ્રભુને
બેસાડી પોતે વૃષભનું રૂપ કરી, શિંગડામાં જળ ભરી તે વડે પ્રભુને અંગે
નહવણ કરે છે. પછી કેશર વગેરે પૂજા કરી, પુષ્પો ચડાવી, આરતી-
મંગળદીવો ઉતારે છે, તે વખતે દેવો જ્યજ્ય શબ્દ બોલે છે. ૫.

ત્યારપછી ભગવંતને હાથમાં ધારણ કરી, ભેરી ભુંગળ વગેરે
વાજિંત્ર વગાડતા, તાલી પાડતા વાજતે ગાજતે માતા પાસે ઘરે આવી
માતાને પ્રભુ સૌંપી આ પ્રમાણે વચન કહે છે, ‘આ તમારો પુત્ર છે, અમારા
સ્વામી છે. અમે તેમના સેવકો છીએ, આ પ્રભુ અમારા આધાર છે. એમ
કહી પ્રભુને રમાડવા માટે રંભા વગેરે પાંચ ધાવમાતા મૂકે છે. ૬.

તિર્યક્કૂજૂંભક દેવો પરમાત્માના ધરમાં બત્રીશ કોડ સોનેયા
મણિ, માણેક અને વસ્ત્ર વગેરેની વૃષ્ટિ કરે છે, દેવતાઓ પોતાનો હર્ષ
પૂર્ણ કરવા નંદીશરદ્વાપે જાય છે. ત્યાં અષ્ટાલિકા મહોત્સવ કરી પોત-

કરીય અષ્ટાઈ ઉત્સવ દેવા, નિજ નિજ કલ્ય સધાવે,
દીક્ષા કેવલને અભિલાષે, નિત નિત જિન ગુણ ગાવે. ૭.

તપગચ્છ-ઈસર સિંહસૂરીસર, કેરા શિષ્ય વડેરા,
સત્યવિજ્ય પંન્યાસતણો પદ, કપૂરવિજ્ય ગંભીરા;
ખિમાવિજ્ય તસ સુજસવિજ્યના, શ્રી શુભવિજ્ય સવાયા,
પંડિત વીરવિજ્ય શિષ્યે, જિન જન્મ મહોત્સવ ગાયા. ૮.

ઉત્કૃષ્ટા એકસો ને સિતેર, સંપ્રતિ વિચરે વીશ,
અતીત અનાગત કાલે અનંતા, તીર્થકર જગદીશા;

પોતાના દેવલોકમાં જાય છે. દીક્ષા કલ્યાણક અને કેવલજ્ઞાન કલ્યાણકની
અભિલાષાપૂર્વક હુમેશાં જિનેશ્વરના ગુણ ગાય છે. ૯.

તપગચ્છમાં મહાનુ આચાર્ય શ્રી સિંહસૂરીશ્વરના મોટા શિષ્ય
શ્રી સત્યવિજ્યજ્ઞ પંન્યાસ થયા, તેમના શિષ્ય ગંભીર આશયવાળા
કપૂરવિજ્યજ્ઞ થયા, તેમના શિષ્ય ખિમાવિજ્યજ્ઞ, તેમના શિષ્ય
જશવિજ્ય અને તેમના શિષ્ય શુભવિજ્યજ્ઞ થયા. તેમના શિષ્ય
પંડિત શ્રી વીરવિજ્યજ્ઞ મહારાજ કહે છે, કે- મેં આ શ્રી જિનેશ્વરનો
જન્મ-મહોત્સવ ગાયો. ૮.

ઉત્કૃષ્ટ કાળે બેકી સાથે ૧૭૦ તીર્થકરો વિચરતા ઢોય છે
(અજિતનાથસ્વામીના વારે વિચરતા હતા), વર્તમાન કાળે વીશ તીર્થકરો
(મહાવિદેહમાં) વિચરી રહ્યા છે. ભૂતકાળમાં અનંત તીર્થકરો થઈ ગયા,
ભવિષ્યકાળમાં અનંત તીર્થકરો થશે. સામાન્યપણે આ કળશ જે ગાય છે
તે અને કર્તા શ્રી વીરવિજ્યજ્ઞ મહારાજ આનંદમંગળયુક્ત ઘણું સુખ
પામે છે. અને દરેક ધરે હર્ષનાં વધામજાં થાય છે. ૯.

સાધારણ એ કળશ જે ગાવે, શ્રી શુભવીર સવાઈ,
મંગળલીલા સુખમર પાવે, ઘર ઘર હર્ષ વધાઈ. ૮
(પ્રભુને વધાવવા.)
(સ્નાત્ર પૂજા સમાન)

(અહીં કળશથી પંચમૃતનો અભિષેક કરો પણાલ કરવો. પછી પૂજા કરો, પુષ્પ યદ્દાલી, કમશ: અદ્યમકારી પૂજા કરવી લૂંગ ઉતારી આરતી તથા મંગળદીલો ઉતારવો.)

સ્નાત્ર કાવ્ય

મેરુ શિખર નહવરાવે હો સુરપતિ મેરુ શિખર નહવરાવે,
જન્મકાળ જિનવરજીકો જાણી, પંચ રૂપ કરી આવે હો. સુર૦ ૧.
રત્ન પ્રમુખ અડ જાતિના કળશા, ઔષધિ ચૂરણમીલાવે;
કીર સમુદ્ર તીર્થોદક આણી, સ્નાત્ર કરી ગુજા ગાવે હો. સુર૦ ૨.
એણી પરે જિનપ્રતિમાકો નહવણ કરી, બોધીબીજ માનું વાવે;
અનુક્રમે ગુણારત્નાકર ફરસી, જિન ઉતમપદ પાવે. હો. સુર૦ ૩.

દુહાના અર્થ - પ્રભુનો જન્મસમય જારીને ઈન્દ્ર મહારાજા પોતે પાંચરૂપ કરીને પ્રભુજીને મેરુશિખર ઉપર લઈ જઈ રત્ન વગેરે આઠ જાતિના કળશોમાં ખીરસમુદ્ર તથા પવિત્ર તીર્થોનાં જળ બરાવી તેમાં સુગંધી ઔષધીઓ અને ચૂર્ણ મીલાવી પ્રભુનો સ્નાત્રમહોત્સવ કરે છે- પ્રભુને નહવરાવે છે. અને પ્રભુના ગુણો ગાય છે. એવી રીતે શ્રી જિનેશ્વરની પ્રતિમાને નહવણ કરીને બબ્ય આત્મા પોતાના અંતકરણમાં બોધીબીજનું વાવેતર કરે છે અને પછી અનુક્રમે ઉપર-ઉપરના ગુણસ્થાનકોને પ્રાપ્ત કરી અંતે ઉત્તમ મોક્ષપદ પ્રાપ્ત કરે છે. ૧-૨-૩.

પં. શ્રી વીરવિજયજી મ. હૃત અષ્ટપ્રકારી પૂજાના દુહા
(૧) જલપૂજા-દુહા

જલપૂજા જુગતે કરો, મેલ અનાદિ વિનાશ;
જલપૂજા ફળ મુજ હજો, માગો એમ પ્રભુ પાસ. ૧.

ॐ હ્રી શ્રી પરમપુરુષાય પરમેશ્વરાય જન્મ-જરા-મૃત્યુ-
નિવારણાય શ્રીમતે જિનેન્દ્રાય જલં યજામહે સ્વાહા. ૧.

(૨) ચંદનપૂજા-દુહા

શીતલ ગુણ જેહમાં રહ્યો, શીતલ પ્રભુ મુખ રંગ;
આત્મ શીતલ કરવા ભણી, પૂજો અરિદા અંગ. ૨.

ॐ હ્રી શ્રી પરમપુરુષાય પરમેશ્વરાય જન્મ-જરા-
મૃત્યુ-નિવારણાય શ્રીમતે જિનેન્દ્રાય ચંદનં યજામહે સ્વાહા. ૩

અષ્ટપ્રકારી પૂજાના દુહાઓ તથા મંત્રનો અર્થ-વિધિપૂર્વક
પ્રભુની જળપૂજા કરીને પ્રભુ પાસે એમ માગો કે-દે પ્રભુ ! આ જલપૂજાના
ફળ તરીકે અનાદિકાળથી મારા આત્મા ઉપર લાગેલા કર્મરૂપ મેલનો
વિનાશ થાઓ. ૧.

પરમપુરુષ પરમેશ્વર, જન્મ-જરા મૃત્યુને નિવારનાર શ્રીમાનુ
જિનેશ્વર ભગવંતની અમે જળવડે પૂજા કરીએ છીએ.

જે પ્રભુમાં શીતળગુણ રહેલો છે, વળી એ પ્રભુના મુખનો રંગ
પણ શીતળ છે, એવા અરિહંતના અંગની પોતાના આત્માની શીતળતા
કરવા માટે ચંદન આદિ શીતળ દ્રવ્યો વડે પૂજા કરો. ૨.

પરમપુરુષ, પરમેશ્વર, જન્મ-જરા-મૃત્યુને નિવારણ કરનાર
શ્રીમાનુ જિનેશ્વર ભગવંતની અમે ચંદન વડે પૂજા કરીએ છીએ.

(૩) પુષ્પપૂજા-દુહો

સુરભિ અખંડ કુસુમ ઘેરી, પૂજો ગતસંતાપ;
સુમજંતુ ભવ્યજ પરે, કરીએ સમકિત છાપ. ૩.

ॐ હ્રી શ્રી પરમપુરુષાય પરમેશ્વરાય જન્મજરા-મૃત્યુ-
નિવારણાય શ્રીમતે જિનેન્દ્રાય પુષ્પાણિ પજામહે સ્વાહા. ૩.

(૪) ધૂપપૂજા-દુહો

ધ્યાન ઘટા પ્રગટાવીએ, વામ નથન જિન ધૂપ;
મિચ્છત દુર્ગંધ દૂરે ટળે, પ્રગટે આત્મસ્વરૂપ. ૪.

ॐ હ્રી શ્રી પરમપુરુષાય પરમેશ્વરાય જન્મ-જરા-મૃત્યુ-
નિવારણાય શ્રીમતે જિનેન્દ્રાય ધૂપ યજામહે સ્વાહા. ૪.

જેમના સંતાપમાત્ર નાશ પામ્યા છે, એવા પ્રભુને તમે સુગંધી
અને અખંડ પુષ્પો વડે પૂજો. જેમ પુષ્પપૂજા કરવાથી એ પુષ્પોને
ભવ્યપજ્ઞાની છાપ મળે છે, તેમ તમે સમકિતપજ્ઞાની છાપ માપું કરો,
તાત્પર્ય એ છે કે- પ્રભુ ઉપર ચડે તે પુષ્પના જીવો ભવ્ય જ હોય છે, તેમ
પ્રભુની પૂજા કરનારા તમે સમકિતી જીવો છો એવી છાપ મેળવો. ૩.

પરમપુરુષ પરમેશ્વર, જન્મ-જરા મૃત્યુને નિવારનાર શ્રીમાન्
જિનેશ્વર ભગવંતની અમે પુષ્પોવડે પૂજા કરીએ છીએ.

પ્રભુની ડાબી બાજુએ ધૂપ સ્થાપન કરીને પછી તેમાંથી
નીકળતી ધૂમઘટાની જેમ ધ્યાનઘટા પ્રગટાવીએ કે જેથી મિથ્યાત્વરૂપી
દુર્ગંધ નાશ પામે અને આત્માનું શુદ્ધ સ્વરૂપ પ્રગટ થાય. ૪.

પરમપુરુષ પરમેશ્વર, જન્મ-જરા મૃત્યુને નિવારનાર શ્રીમાન्
જિનેશ્વર ભગવંતની અમે ધૂપવડે પૂજા કરીએ છીએ.

(૫) દીપકપૂજા-હુલો

દ્રવ્યદીપ સુવિષેકથી, કરતાં દુઃખ હોય ફોડ;
ભાવ-પ્રદીપ પ્રગટ હુલે, ભાસિત લોકાલોક. ૫.

ॐ હ્રી શ્રી પરમપુરુષાય પરમેશ્વરાય જન્મ-જરા-મૃત્યુ-
નિવારણાય શ્રીમતે જિનેન્દ્રાય દીપં યજ્ઞામહે સ્વાહા. ૫.

(૬) અક્ષતપૂજા-હુલો

શુદ્ધ અખંડ અક્ષત ગ્રહી, નંદાવર્ત વિશાળ;
પૂરી પ્રભુ સન્મુખ રહો, ટાળી સકલ જંજાલ. ૬.

ॐ હ્રી શ્રી પરમપુરુષાય પરમેશ્વરાય જન્મ-જરા-મૃત્યુ-
નિવારણાય શ્રીમતે જિનેન્દ્રાય અક્ષતાનું યજ્ઞામહે સ્વાહા. ૬.

વિવેકપૂર્વક પ્રભુની સામે દ્રવ્યદીપક કરવાથી દુઃખમાત્ર નાશ
પામે છે. અને પરિણામે લોકાલોક જેમાં પ્રકાશિત થાય છે એવો
ભાવદીપક-કેવળજ્ઞાન પ્રગટ થાય છે. ૫.

પરમપુરુષ, પરમેશ્વર, જન્મ-જરા-મૃત્યુનું નિવારણ કરનાર
શ્રીમાનું જિનેશ્વર ભગવંતની અમે દીપકવડે પૂજા કરીએ છીએ.

શુદ્ધ અને અખંડ એવા અક્ષત લઈને તેના વડે પ્રભુ સમીપે
વિશાળ એવો નંદાવર્ત કરો અને પછી સર્વ જંજાળને તજી દઈને
પ્રભુની સન્મુખ ઉભા રહો. અર્થાત્ શુદ્ધ ભાવના ભાવો. ૬.

પરમપુરુષ, પરમેશ્વર, જન્મ-જરા-મૃત્યુને નિવારણ કરનાર
શ્રીમાનું જિનેશ્વર ભગવંતની અમે અક્ષતવડે પૂજા કરીએ છીએ.

(7) नैवेद्यपूजा-हुणो

अषाढारीपद में कर्या, विग्रह गईअ अषांत;
दूर करी ते हीछાએ, अषाढारी शिवसंत. ७.

ॐ ह्रीं श्रीं परमपुरुषाय परमेश्वराय जन्मजरा-मृत्यु-
निवारणाय श्रीमते जिनेन्द्राय नैवेद्यं पूजामहे स्वाहा. ७.

(8) फलपूजा-हुणो

ईद्राहिक पूजा भजी, फल लावे धरी राग;
पुरुषोत्तम पूज्ञ करी, मागे शिवफल त्याग. ८.

ॐ ह्रीं श्रीं परमपुरुषाय परमेश्वराय जन्म-जरा-मृत्यु-
निवारणाय श्रीमते जिनेन्द्राय फलं यज्ञामहे स्वाहा. ८.

हे प्रभु ! विग्रहगतिमां तो में अषाढारीपद अनंती वर्खत
प्राप्त कर्यु छे, पष्ठा तेथी कांઈ मारी कार्यसिद्धि थई नहि, तो छवे तेवुं
अषाढारीपद दूर करीने मने कायमनुं अषाढारीपद आपो. ९.

परमपुरुष, परमेश्वर, जन्म-जरा-मृत्युने निवारण करनारा
श्रीमान् जिनेश्वर भगवंतनी अमे नैवेद्य वडे पूजा करीऐ छીऐ.

प्रभु उपरना भक्तिरागथी ईन्द्राहि देवो प्रभुनी फलपूजा
करवा माटे अनेक प्रकारना उत्तम फળो लावे छे अने पुरुषोत्तम ऐवा
प्रभुनी ते फળो वडे पूजा करीने प्रभु पासे धरीने जेनाथी मोक्षनी
प्राप्तिरूप फળ मणी शके तेवा त्यागधर्मनी - चारित्रधर्मनी मागणी
કरे छे अगर मोक्षफलरूपी दान मागे छे. ८.

परमपुरुष, परमेश्वर, जन्म-जरा-मृत्युने निवारनार श्रीमान्
जिनेश्वर भगवंतनी अमे फળ वडे पूजा करीऐ छીऐ.

(ઉપર મુજબ અષ્ટમકારી પૂજા કર્યા પછી
લૂણ ઉતારો આરતી તથા મંગળ દીવો ઉતારવાં.)

લૂણ ઉતારણ

લૂણ ઉતારો જિનવર અંગે,
નિર્મણ જલધારા મનરંગે. લૂણાં ૧.

જિમ જિમ તડ તડ લૂણ જ કૂટે,
તિમ તિમ અશુભ કર્મબંધ તૂટે. લૂણાં ૨.

નયન સલુણાં શ્રી જિનજીનાં,
અનુપમ રૂપ દ્યારસ ભીનાં. લૂણાં ૩.

રૂપ સલુણું જિનજીનું દીસે,
લાજ્યું લૂણ તે જલમાં પેસે. લૂણાં ૪.

ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેઈ જલધારા,
જલધા ખેપવીએ લૂણ ઉદારા. લૂણાં ૫.

લૂણ ઉતારણનો અર્થ - મનમાં ઉલ્લાસ ધારણ કરી નિર્મણ જળની ધારા દેવા પૂર્વક પ્રભુના અંગે લૂણ ઉતારો. ૧.

અગ્નિ નાંખવાથી જેમ લૂણ તડ તડ અવાજ કરતું કૂટે છે,
તેમ તેમ પૂજકના અશુભકર્મના બંધો તૂટે છે. ૨.

શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતના અનુપમ રૂપવાળાં અને દ્યારસથી ભીનાં એવાં સુંદર નેત્રો શોભે છે. ૩.

શ્રી જિનેશ્વરનું સુંદર રૂપ જોઈને જાણે શરમાઈ ગયેલ હોય
તેમ લૂણ પાણીમાં પેસી જાય છે. ૪.

જળધારાની ત્રણ પ્રદક્ષિણા દઈ, લૂણાને અગ્નિમાં નાંખવું. ૫.

જે જિન ઉપર દુમણો પ્રાણી,
તે એમ થાજો લૂણ જ્યું પાણી. લૂણં દ
અગર કૃષ્ણાગરુ કુંદરુ સુગંધે,
ધૂપ કરીજે વિવિધ પ્રબંધે. લૂણં દ

શ્રી આહિજિન આરતી

જ્ય જ્ય આરતી આહિ જિણંદા,
નાભિરાયા મરુદેવીકો નંદા. જ્યં ૧.

પહેલી આરતી પૂજા કીજે,
નરભવ પામીને લાડો લીજે. જ્યં ૨

દૂસરી આરતી દિનદયાળા,
ધૂળેવા મંડપમાં જગ અજવાળા. જ્યં ૩

જે પ્રાણી શ્રી જિનેશ્વર ભગવત પ્રત્યે દુષ્ટ મનવાળો થાય
છે તે પાણીમાં જેમ લૂણ ઓગળી જાય છે તેમ દુઃખી થાય છે. દ.

અગર, કૃષ્ણાગરુ અને કુંદરુ વગેરે સુગંધી દવ્યોથી
અનાવેલો ધૂપ શ્રી પ્રલુની સન્મુખ કરીએ. ૭.

આહિજિન આરતીનો અર્થ - આ આરતીમાં શ્રી નાભિરાજા
અને મરુદેવી માતાના પુત્ર શ્રી આહિ જિનેન્દ્ર જ્યવંતા વર્ત્તી. ૧.

પ્રથમ આરતીમાં શ્રી તીર્થકર પરમાત્માની પૂજા કરીને આ
મનુષ્યલવ ગ્રાસ કર્યાનો લાલ દઈએ. ૨.

બીજી આરતીમાં દીનદયાળ પરમાત્માએ ધૂળેવા
(કેસરીયાજી) મંડપમાં બીરાજી જગત્ત પર પ્રકાશ પાથરો. ૩.

તીસરી આરતી ત્રિભુવન દેવા,
સુરનર ઈન્દ્ર કરે તોરી સેવા. જ્યે. ૪
ચોથી આરતી ચઉગતિ ચૂરે,
મનવાંછિત ફળ શિવસુખ પૂરે. જ્યે. ૫
પંચમી આરતી પુન્ય ઉપાયા;
મૂળચંદે ઋષભ ગુણ ગાયા. જ્યે. ૬

શ્રી મંગળદીવો

દીવો રે દીવો પ્રભુ મંગલિક દીવો;
આરતી ઉત્તારણ બહુ ચિરંજીવો. દી. ૧.
સોહામણું ઘેર પર્વ દિવાળી;
અંબર ખેલે અમરાબાળી. દી. ૨

હે ત્રિભુવનદેવ ! ત્રીજી આરતીમાં દેવેંદ્રો^ઓ અને નરેન્દ્રો
તમારી સેવા કરે છે. ૪.

જૈનમ् જ્યતિ શાસનમ्

ચોથી આરતી ચાર ગતિને ચૂરનારી છે, અને શિવસુખ રૂપ
મનવાંછિત ફળને પૂરનારી છે. ૫.

પાંચમી આરતી પુન્યના ઉપાયરૂપ છે. આ રીતે કર્તા મૂળચંદે
ઋષભદેવ પ્રભુના ગુણો ગાયા. ૬.

મંગળદીવાનો અર્થ - દીપક સમાન હે પ્રભુ ! તમે ખરેખર
માંગલિક દીપક છો. આરતી = પીડાને ઉત્તરાણ = દૂર કરનાર હે
પ્રભુ ! તમે દીર્ઘ કાળ સુધી જીવો.

દીપકની શ્રેષ્ઠીરૂપી પર્વ જિનધરને શોભાવે છે. આ પ્રસંગે
આકાશમાં દેવકન્યાઓ નૃત્ય કરે છે. ૨.

દીપાળ ભણો એણો કુલ અજવાળી;
 ભાવે ભગતે વિધન નિવારી. દીઠ ૩.
 દીપાળ ભણો એણો એ કળિકાલે;
 આરતી ઉતારી રાજા કુમારપાળે. દીઠ ૪.
 અમ ઘેર મંગલિક તુમ ઘેર મંગલિક;
 મંગલિક ચતુર્વિધ સંઘને હોજો. દીઠ ૫.

શ્રી શાંતિકળશ

પછી એક હુક્કા લઈને તેમાં કંકુનો સાથીયો કરી, રૂપાનાંનું મૂક્યું. પછી શાંતિકળશ કરનારને કપાળે કંકુનો ચાંલ્બો કરી અક્ષત ચોડી તેના ગળામાં પુષ્પનો હાર પહેરાવવા. પછી શાંતિકળશ કરનારે મલ્લુને અક્ષતથી વધાવવા.

પછી શાંતિકળશ કરનારના છાથમાં કંકુનો સાથીયો કરી, ઉપર કળશ મૂક્યો. શાંતિકળશ કરનારે નવકાર તથા ઉવસર્ગાહરં બોલી કળશની ધાર કરવી. અને બૃહશાંતિ બોલવી.

નમોહૃત્ત-સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાય-સેવસાધુલ્લભિઃ શાસનમ्

બૃહત્શાંતિ સ્મરણ

ભો ભો ભવ્યા! શૂષુત વચનં પ્રસ્તુતં સર્વમેતદ્દ
 યે યાત્રાયાં ત્રિભુવનગુરોરાઈતા ભક્તિભાજઃ,

દિપાલ નામના કવિ (અથવા દીપકની શ્રેણી) કહે છે કે -
 ભાવપૂર્વક કરેલી ભક્તિ કુલને અજવાળે છે અને બધાં વિધો દૂર કરે છે.

કર્તા દિપાલ કવિ કહે છે કે - આ કળિકાલમાં કુમારપાળ
 રાજાએ ભગવાનની આરતી ધારા ભાવપૂર્વક ઉતારી છે. ૪.

અમારા ધરે, તમારા ધરે અને ચતુર્વિધ સંઘમાં મગંગલિક થજો.

બૃહશાંતિનો અર્થ - હે ભવ્યજનો ! તમે આ સર્વ મારું
 પ્રાસંગિક વચન સાંભળો. જે શ્રાવકો જિનેશ્વરની (રથ) યાત્રામાં

तेषां शांतिर्भवतु भवतामर्हदादिप्रभावा-
दारोऽयश्रीधृतिमतिकरी क्लेशविध्यंसहेतुः ।

ओ! ओ! भव्यलोका ! ईह छि भरतैरावतविदेहसंभवानां
समस्ततीर्थकृतां जन्म-न्यासनप्रकंपानंतरमविना विद्याय
सौधर्माधिपतिः सुधोधाधंटाचालनानंतरं सकलसुरासुरेन्द्रैः सह
समागत्य सविनयमर्हद्भृष्टारकं गृहीत्वा गत्वा कनकाद्रिशृंगे
विहितजन्माभिषेकः शांतिमुद्घोषयति यथा ततोऽहं
कृतानुकारमिति कृत्वा “महाजनो येन गतः स पंथा” ईति
भव्यजनैः सह समेत्य स्नात्रपीठे स्नात्रं विद्याय शांति-
मुद्घोषयामि, तत्पूजा-यात्रा-स्नात्रादिमहोत्सवानंतरमिति कृत्वा
कर्णी दत्या निशम्यतां निशम्यतां स्वाहा ॥

भक्तिवंत छे, ते आप श्रीमानोंने अहंदू वगेरेना प्रभावकी आरोग्य,
लक्ष्मी, चितनी स्वस्थता अने बुद्धिने आपनारी तथा सर्व क्लेश-पीडानो
नाश करवामां कारणाल्लूत एवी शांति ग्राम थाएँ ।

हे भव्यजनो ! आ ज अढीहीपमां भरत, औरावत अने
महाविदेहक्षेत्रमां जन्मेला सर्व तीर्थकरोना जन्मसमये पोतानुं आसन
कुपतां सौधर्मेन्द्र अवविज्ञानथी तीर्थकरनो जन्म थयेलो जाणीने, सुधोधा
धंट वगडावीने बधा सुरेन्द्रो अने असुरेन्द्रो साथे आवीने विनयपूर्वक श्री
अरिहंत भगवंतने हाथमां ग्रहण करीने मेरुपर्वतना शिखर पर लट्ठ
जठने जन्माभिषेक कर्या पछी जेम शांतिनी उद्घोषणा करे छे, तेम हुं
पछा करेलानुं अनुकरण करवुं ऐम मानीने ‘महाजनजे मार्ज जाय ते मार्ज’
ऐम जाणीने भव्यजनो साथे आवीने स्नात्रपीठे स्नात्र करीने शांतिनी
उद्घोषणा करुं हुं. तो तमे बधा पूजा-महोत्सव, स्नात्रमहोत्सव वगेरेनी

ॐ પુષ્પયાહું પુષ્પયાહું પ્રીયંતાં પ્રીયંતાં ભગવનોઈનઃ
સર્વજ્ઞાઃ સર્વદર્શિન-ખિલોકનાથા-ખિલોકમહિતા-ખિલોકપૂજ્યા-
ખિલોકેશરા-ખિલોકોધોતકરાઃ.

ॐ ઋષભ-અજિત-સંભવ-અભિનંદન-સુમતિ-પદ્મપ્રભ-
સુપાર્શ્વ-ચંદ્રપ્રભ-સુવિધિ-શીતલ-શ્રેયાંસ-વાસુપૂજ્ય-વિમલ-અનંત-
ધર્મ-શાંતિ-કુંથુ-અર-મલિન-મુનિસુગ્રત-નમિ-નેમિ-પાર્શ્વ-વર્ધમાનાંતા
જિનાઃ શાંતાઃ શાંતિકરા ભવંતુ સ્વાહા.

ॐ મુનયો મુનિપ્રવરા રિપુવિજ્યદુર્ભિક્ષકાંતારેષુ
દુર્ગમાર્ગેષુ રક્ષંતુ વો નિત્યં સ્વાહા.

ॐ હૃ શ્રી ધૂતિ-મતિ -ક્રીતિં કાંતિ બુદ્ધિ-લક્ષ્મી-મેધા-
વિદ્યાસાધન-પ્રવેશ-નિવેશનેષુ સુગૃહીતનામાનો જયંતુ તે જિનેદ્રાઃ.

પૂર્ણતા કરીને કાન દઈને સાંભળો ! સાંભળો ! સ્વાહા.

ॐ આજનો હિવસ પવિત્ર છે. આ અવસર માંગલિક છે. સર્વજ્ઞ,
સર્વદર્શી, ત્રિલોકના નાથ, ત્રિલોકથી પૂજિત, ત્રિલોકના પૂજ્ય, ત્રિલોકના
ઈશર, ત્રિલોકમાં ઉઘોત કરનારા અર્થિહત ભગવંત પ્રસત્ત થાઓ.

ॐ ઋષભહેવ, અજિતનાથ, સંભવનાથ, અભિનંદનસ્વામી,
સુમતિનાથ, પદ્મપ્રભ, સુપાર્શ્વનાથ, ચંદ્રપ્રભ, સુવિધિનાથ, શીતલનાથ
શ્રેયાંસનાથ, વાસુપૂજ્ય સ્વામી, વિમલનાથ, અનંતનાથ, ધર્મનાથ,
શાંતિનાથ, કુંથુનાથ, અરનાથ, મલિનનાથ, મુનિસુગ્રતસ્વામી, નમિનાથ,
નેમિનાથ પાર્શ્વનાથ અને વર્ધમાનસ્વામી જેમાં છેલ્લા છે એવા ચોવીસે
શાન્ત-કષાયાદિથી ઉપશાંત થયેલા જિનો અમને શાંતિ કરનારા થાઓ.
સ્વાહા.

ॐ શત્રુવડે કરવામાં આવતા વિજ્યપ્રસંગે, દુષ્કાલમાં ગહન
અટવીમાં તથા વિકટ માર્ગો ઓળંગવાના પ્રસંગે મુનિઓમાં શ્રેષ્ઠ

ॐ રોહિણી-પ્રજ્ઞામિ-વજશુંખલા-વજાંકુશી-અપ્રતિયકા-
પુરુષદાતા-કાલી-મહાકાલી-ગૌરી-ગાંધારી-સર્વાંત્રી-મહાજ્વાલા-
માનવી-વૈરુટ્યા-અચ્છુમા-માનસી-મહામાનસી ઘોડશ વિદ્યાદેવ્યો
રક્ષાંતુ વો નિત્યં સ્વાહા.

ॐ આચાર્યોપાધ્યાયપ્રભૂતિચાતુર્વર્ણસ્ય શ્રી શ્રમજાસંઘસ્ય
શાંતિર્ભવતુ તુષ્ટિર્ભવતુ પુષ્ટિર્ભવતુ.

ॐ ગ્રહાશંક્રસૂર્યાગારકબુધ-બૃહસ્પતિ-શુક્રશનેશર-
રાહુકેતુસહિતા:સલોકપાલા:સોમ-યમ-વરુણ-કુબેર-વાસવા-હિત્ય-
સ્કર્દવિનાયકોપેતા યે ચાન્દેઝપિ ગ્રામનગરક્ષેત્ર-દેવતાદ્યસે સર્વ
પ્રીયંતાં પ્રીયન્તામ् અક્ષીણાકોશકોષાગારા-નરપતયશ્ચ ભવંતુ સ્વાહા.

એવા મુનિઓ તમારું નિત્ય રક્ષણ કરો. સ્વાહા.

ॐ શ્રી, હી, ધૂતિ, મતિ, કાર્તિ, કાન્તિ, બુદ્ધિ, લક્ષ્મી અને
મેધા એ નવસ્વરૂપવાળી સરસ્વતીની સાધનામાં, યોગજા મવેશમાં
તેમજ મંત્રજપના નિવેશનમાં જેમનાં નામોનું આદરપૂર્વક ઉચ્ચારણ
કરાય છે, તે જિનવરો જ્ય પામો-સાનિધ્ય કરનારા થાઓ.

ॐ રોહિણી, પ્રજ્ઞામિ, વજશુંખલા, વજાંકુશી, અપ્રતિયકા,
પુરુષદાતા, કાલી, મહાકાલી, ગૌરી, ગાંધારી, સર્વાંત્રીચાળી મહાજ્વાલા,
માનવી, વૈરુટ્યા, અચ્છુમા, માનસી અને મહામાનસી એ સોળ
વિદ્યાદેવીઓ તમારું રક્ષણ કરો. સ્વાહા.

ॐ આચાર્ય, ઉપાધ્યાય વગેરે શ્રમજાપ્રધાન ચાર પ્રકારના
શ્રી શ્રમજા સંઘને શાંતિ થાઓ, તુષ્ટિ થાઓ, પુષ્ટિ થાઓ.

ॐ ચન્દ્ર, સૂર્ય, મંગલ, બુધ, ગુરુ, શુક્ર, શાન્તિ, રાહુ, કેતુ વગેરે
ગ્રહો, લોકપાલો-ને સોમ, યમ, વરુણ અને કુબેર, તેમજ ઈન્દ્ર, સૂર્ય
કાર્તિકેય, ગણપતિ વગેરે દેવો તથા ગ્રામદેવતા, નગરદેવતા, ક્ષત્રદેવતા

ॐ પુત્ર-મિત્ર-આતૃ-કલગ્ર-સુહિત્-સ્વજન-સંબંધિબંધુ-
વર્ગ-સહિતા: નિત્યં ચામોદપ્રમોદકારિણા: અસ્મિંશ્ ભૂમંડલ
આયતન નિવાસિ સાધુસાધ્વી-શ્રાવક-શ્રાવિકાણાં રોગોપસર્ગ-
વ્યાધિ-દુઃખ-દુર્ભિક્ષદીર્ઘનસ્યોપશમનાય શાંતિર્ભવતુ.

ॐ તુષ્ટિપુષ્ટિત્રાદ્વિદ્વિમાંગલ્યોત્સવા: સદા પ્રાદુર્ભૂતાનિ
પાપાનિ શાસ્યંતુ દુરિતાનિ શત્રવઃ પરાઇમુખા ભવંતુ સ્વાહા.
શ્રીમતે શાંતિનાથાય, નમઃ શાંતિવિધાયિને;
તૈલોક્યસ્યામરાધીશ-મુકુટાભ્યર્થિતાંદ્રયે. ૧.
શાંતિ: શાંતિકર: શ્રીમાન्, શાંતિ દિશતુ મે ગુરુઃ;
શાંતિરેવ સદા તેષાં, યેષાં શાંતિર્ગૃહે ગૃહે. ૨.

વગેરે બીજા પણ જે દેવો હોય તે સર્વ પ્રસન્ન થાઓ, પ્રસન્ન થાઓ અને
રાજાઓ અક્ષય કોશ-કોઠારવાળા થાઓ. સ્વાહા.

ॐ તમે પુત્ર (પુત્રી), મિત્ર, ભાઈ (બહેન), ભાર્યા, સુહિદ્દ
શાતીલા, સ્નેહીજનો અને સગાંવહાલાં સહિત આનંદપ્રમોદ કરનારા
થાઓ. વળી આ ભૂમંડલમાં પોતાના સ્થાનમાં રહેલા સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક
તથા શ્રાવિકાઓના રોગ, ઉપસર્ગ વ્યાધિ, દુઃખ, દુષ્કાળ અને વિષાદના
ઉપશમન દ્વારા શાંતિ થાઓ.

ॐ તમને તુષ્ટિ થાઓ, પુષ્ટિ થાઓ, ઋદ્વિ મળો, વૃદ્ધિ મળો,
માંગલ્યની પ્રતિ થાઓ અને તમારો નિરંતર અભ્યુદય થાઓ. તમારાં
ઉત્પન્ન થયેલાં પાપકર્મો નારા પામો. ભયો શાંત થાઓ. તેમ જ તમારા
શત્રુઓ વિમુખ થાઓ. સ્વાહા.

ત્રણો લોકના પ્રાણીઓને શાંતિ કરનારા અને દેવેન્દ્રોના મુગુટ
વડે પૂજાએલા ચરણવાળાં પૂજય શાંતિનાથ ભગવાનને નમસ્કાર હો. ૧.

જગતમાં શાંતિ કરનારા, જગતને ધર્મનો ઉપદેશ આપનારા,

ઉન્મૃષ્ટ-રિષ્ટ-હુષ્ટ-ગ્રહ-ગતિ-હુઃસ્વખ-હુનિભિતાદિ;

સંપાદિતહિતસંપત્ત્રામગ્રહણાં જ્યતિ શાંતે:. ૩.

શ્રીસંધજગજજનપદ-રાજાધિપરાજસત્ત્રિવેશાનામ;

ગોછિકપુરમુખ્યાણાં, વ્યાહરણૈવ્યાહરેચ્છાંતિમુ. ૪.

શ્રીશ્રમણાસંધસ્ય શાંતિર્ભવતુ, શ્રીજનપદાનાં શાંતિર્ભવતુ,
શ્રી રાજાધિપાનાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રીરાજસત્ત્રિવેશાનાં શાંતિર્ભવતુ,
શ્રીગોછિકાનાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રીપૌરમુખ્યાણાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રી
પૌરજનસ્ય શાંતિર્ભવતુ, શ્રી બ્રહ્મલોકસ્ય શાંતિર્ભવતુ, ઊં
સ્વાહા ઊં સ્વાહા ઊં શ્રી પાર્શ્વનાથાય સ્વાહા.

એપા શાંતિ: પ્રતિષ્ઠાયાત્રાસ્નાત્રાધવસાનેષુ શાંતિકલશં
ગૃહીત્વા કુંકુમચંદ્રકર્પૂરાગરૂપુપવાસકુસુમાંજલિસમેતઃ

પૂજ્ય શાંતિનાથ મને શાંતિ આપો. જેમના ઘરે ઘરે શાંતિનાથ પૂજાય
છે, તેમને સદા શાંતિ જ હોય છે. ૨.

ઉપદ્રવો, ગ્રહોની દુષ્ટ ગતિ, દુઃસ્વખ અને દુષ્ટ અંગસ્કુરણરૂપ
અપરૂક્ન આદિદુષ્ટનિભિતોનુંનાશકરનારુંતથાઆભિત અનેસંપત્તિને
પ્રામણકરાવનારું શ્રી શાંતિનાથ ભગવાનનું નામોચ્ચારણ જ્ય પામે છે. ૩.

શ્રી સંધ, જગતના જનપદો, મહારાજાઓ, રાજાઓનાં
નિવાસસ્થાનો વિદ્ધદ્મંડળીના સત્યો તથા અગ્રગણ્ય નાગરિકોનાં
નામ લઈને શાંતિ બોલવી જોઈએ. ૪.

શ્રીશ્રમણાસંધને શાંતિ થાઓ, શ્રીજનપદો (દેશો) ને શાંતિ થાઓ,
શ્રી રાજાધિપો (મહારાજાઓ) ને શાંતિ થાઓ, શ્રી રાજાઓનાં
નિવાસસ્થાનોને શાંતિ થાઓ, શ્રીગોછિકોને-વિદ્ધદ્મંડળીનાસત્યોને શાંતિ
થાઓ, શ્રી અગ્રગણ્ય નાગરિકોને શાંતિ થાઓ, શ્રી નગરજનોને શાંતિ
થાઓ, શ્રી બ્રહ્મલોકને શાંતિ થાઓ ઊંસ્વાહા, ઊંસ્વાહા, ઊં શ્રી પાર્શ્વનાથને
સ્વાહા.

સાત્રચયતુષ્કિકાયાં શ્રી સંઘસમેતઃ શુચિશુચિવપુઃ પુષ્પવલ્લ-
ચંદનાભરણાલંકૃતઃ પુષ્પમાલાં કંઠે ફૂત્વા, શાંતિમુદ્ધોષયિત્વા,
શાંતિપાનીયં મસ્તકે દાતવ્યમિતિ.

નૃત્યંતિ નૃત્યં મણિપુષ્પવર્ષ, સુજંતિ ગાયંતિ ચ મંગલાનિ;
સ્તોત્રાણિ ગોત્રાણિ પહીતિ મંત્રાનુ, કલ્યાણભાજો હિ જિનાબિષેકે. ૧.
શિવમસ્તુ સર્વજગતઃ, પરહિતનિરતા ભવંતુ ભૂતગણાઃ;
દોષાઃ પ્રયાંતુ નાશાં, સર્વત્ર સુખી ભવતુ લોકઃ ૨.

અહું તિત્યયરમાયા, સિવાદેવી તુમ્હ નયરનિવાસિની;
અહું સિવં તુમ્હ સિવં, અસિવોવસમં સિવં ભવતુ સ્વાહા. ૩.

આ શાંતિપાઠ જિનાબિંబની પ્રતિષ્ઠા, રથયાત્રા, અને સાત્ર
વગેરે મહોત્સવને અંતે બોલવો. તેનો વિવિધ એવો છે, કે કેસર, ચંદન,
કપૂર, અગરનો ધૂપ, વાસ અને અંજલિમાં વિવિધરંગી પુષ્પો રાખીને
શાંતિકલશ ગ્રહણ કરીને શ્રી સંઘની સાથે સાત્રમંડપમાં ઉભૌ રહે. બાધ્ય-
અભ્યંતર મેલથી રહિત તથા ચૈતવલ્લ ચંદન અને આભરણોથી અલંકૃત
એવો પૂજાક કંઠમાં પુષ્પમાળાને ધારણ કરીને શાંતિની ઉદ્ઘોષણા કરીને
તે શાંતિકલશનું પાણી આપે, તે દરેકે માથે લગાડવું જોઈએ.

પુષ્પશાલીઓ જિને શરની સાત્રકિયા પ્રસંગે વિવિધ
પ્રકારનાં નૃત્યો કરે છે, રત્ન અને પુષ્પની વર્ષા કરે છે,
અષ્ટમંગલોનું આલેખન કરે છે અને માંગલિક સ્તોત્રો ગાય છે.
અને તીર્થકરના વંશના ગોત્રો-નામો તથા મંત્રો બોલે છે. ૧.

સમગ્ર વિશ્વનું કલ્યાણ થાઓ. પ્રાણીઓ પરોપકારમાં તત્પર
બનો. દોષો નાશ પામો. અને સર્વત્ર લોક સુખી થાઓ. ૨.

હું નેમિનાથ તીર્થકરની માતા શિવાદેવી તમારા નગરમાં
નિવાસ કરનારી છું. તેથી અમારું અને તમારું કલ્યાણ થાઓ.
ઉપરવોનો નાશ થાઓ. અને કલ્યાણ થાઓ. સ્વાહા. ૩.

ઉપસર્ગાઃ ક્ષયં યાંતિ, છિદ્ધાન્તે વિઘ્નવલ્લયઃ;
મનઃ પ્રસત્તામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે. ૪.
સર્વમંગલમાંગલ્યં, સર્વકલ્યાણકારણમ્;
પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈનં જ્યતિ શાસનમ्. ૫.

● ● ●

શ્રી ચૈત્યવંદન વિધિ

(પ્રથમ નાણ ખમાસમણ દેવાં.)

ઈચ્છામિ ખમાસમણો વંદિં જાવણિજજાએ, નિસીહિઆએ
મત્થઅદેણ વંદામિ ૧. ઈચ્છામિ ખમાસમણો, વંદિં જાવણિજજાએ,
નિસીહિઆએ મત્થઅદેણ વંદામિ. ૨. ઈચ્છામિ ખમાસમણો, વંદિં
જાવણિજજાએ, નિસીહિઆએ મત્થઅદેણ વંદામિ. ૩.

શ્રી જિનેશ્વર ભગવંતનું પૂજન કરતાં સમસ્ત પ્રકારના
ઉપદ્રવો નાશ પામે છે. વિઘ્નરૂપી વેલીઓ છેદાઈ જાય છે. અને
મન પ્રસત્તાને પામે છે. ૪.

સર્વ મંગલોમાં મંગલરૂપ, સર્વ કલ્યાણોના કારણરૂપ અને
સર્વ ધર્મોમાં શ્રેષ્ઠ અનું જૈનશાસન સદા જ્યવંતુ વર્તે છે. ૫.

સકલકુશલવલ્લીનો અર્થ-સર્વ સુખ રૂપી વેલને પુષ્ટ કરવામાં
પુષ્ટરાવર્તના મેઘ સમાન, પાપરૂપી અંધકારને દૂર કરવામાં સૂર્ય સમાન,
ઈચ્છિતોને પૂર્ણ કરવામાં કલ્પવૃક્ષ સમાન, સંસારસમુક્રને તારવામાં
વહાણ સમાન, સર્વસંપત્તિના કારણરૂપ એવા શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન
અને શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાન નિરંતર તમારા કલ્યાણ માટે થાઓ. ૧.

ચૈત્યવંદનનો અર્થ- નાણ લુલનના સ્વામી એવા હે શ્રી
ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ! તમે જ્યવંતા વર્તો. તમે અષ્ટ કર્મરૂપી શત્રુને
જીતીને પાંચમી ગતિ-મોક્ષગતિ પ્રાપ્ત કરી છે. ૧.

(પછી જમણો દીચણ ભોંય પર સ્વાપી, ડાબો દીચણ ઉભો રાખી યોગમુદ્રાએ બે હાથ જોડી ચૈત્યવંદન કરવું.)

ઈચ્છાકારેણ સંહિસહ ભગવન् ચૈત્યવંદન કરું ? ઈચ્છ.

સકલકુશલવલ્લી પુષ્કરાવર્તમેઘો,
હુરિતતિમિરભાનુઃ કલ્પવૃક્ષોપમાનઃ;
ભવજલનિધિપોતઃ સર્વસંપત્તિહેતુઃ,
સ ભવતુ સતતં વઃ શ્રેયસે શાંતિનાથઃ
શ્રેયસે પાર્શ્વનાથઃ

શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું ચૈત્યવંદન

જય વિંતામણિ પાર્શ્વનાથ, જય ત્રિભુવનસ્વામી;
અષ્ટ કર્મ-રિપુ જીતીને, પંચમીગતિ પામી. ૧.
પ્રભુનામે આનંદ કંદ, સુખ સંપત્તિ લહીએ;
પ્રભુ નામે ભવ ભય તણાં, પાતક સખ દહીએ. ૨.
ॐ હ્રી વર્ણ જોડી કરીએ, જપીએ પાર્શ્વ નામ;
વિષ અમૃત થર્દ પરગમે, લહીએ અવિચળ ઠામ. ૩.

પ્રભુના નામે આનંદના મૂળરૂપ સુખ સંપત્તિ પામીએ. અને પ્રભુના નામે સંસારભ્રયનાં સર્વ પાપો બાળી નાખીએ. ૨.

ॐ હ્રી વર્ણ જોડીને પાર્શ્વનાથનું નામ (ॐ હ્રી પાર્શ્વનાથાય નમ:) જપીએ તો વિષ અમૃતપણે પરિણામે છે. અને અવિચળ સ્થાન પ્રાપ્ત કરીએ છીએ. ૩.

(જંકિયિ, નમુંશુંં વગેરેના અર્થ પ્રથમ પૃષ્ઠ ૧૦ થી ૧૫માં આખા છે)
અરિહંત ચેઈઆણનો અર્થ- અરિહંત ભગવાનની પ્રતિમાઓના

જંકિચિ સૂત્ર

જંકિચિ નામ તિત્યા, સર્ગે પાયાલિ માણુસે લોએ;
જાઈ જિણાબિંબાઈ, તાઈ સત્વાઈ વંદામિ. ૧.

(નમુન્યુણાંથી શરૂ કરી જાવત કેવિસાહુ સુધી બોલવું, પછી ઉવસર્ગહરં અથવા સ્તવન બોલવું. ત્યારબાદ જ્યવીયરાય કહેવું. આ સૂત્રો પૂર્વ પૃષ્ઠ ૧૦ થા ૧૫માં આપ્યા છે.) (પછી ઉલા થઈ).

અરિહંત ચેઈઆણ સૂત્ર

અરિહંત ચેઈઆણાં, કરેમિ કાઉસર્ગાં વંદણવતીઆએ,
પૂઅણવતીઆએ, સક્કારવતીઆએ, સમ્માણવતીઆએ,
બોધિલાભવતીઆએ નિરુવસર્ગવતીઆએ, સજ્જાએ, મેહાએ,
ધિરીએ, ધારણાએ, અણુપેહાએ, વહ્નમાણીએ, હામિ કાઉસર્ગાં.

અત્માનુભૂતિએણાં, નીસસિએણાં, ખાસિએણાં, છીએણાં,
જંભાઈએણાં, ઉડુએણાં, વાયનિસર્ગોણાં, ભમલીએ પિતામુચ્છાએ,
સુહુમેહિ અંગસચાલેહિ, સુહુમેહિ ખેલસંચાલેહિ, સુહુમેહિ

વંદન નિમિત્તે, પૂજન નિમિત્તે, સત્કાર નિમિત્તે અને સન્નામ નિમિત્તે
તેમજ બોધિલાભના નિમિત્તે અને મોક્ષ પ્રાપ્તિ માટે વધતી જતી શર્જા વડે,
વધતી જતી સમજણ વડે, વધતી જતી ચિત્તની સ્વસ્થતા વડે, વધતી જતી
ધારણા વડે અને વધતી જતી અનુપ્રેક્ષા વડે હું કાયોત્સર્ગ કરું છું.

અત્માનો અર્થ- શ્વાસ લેવાથી, શ્વાસ મૂકવાથી, ઉધરસ
આવવાથી, છીક આવવાથી, બગાસું આવવાથી, ઓડકાર આવવાથી,
વાણીટ થવાથી, બ્રમરી આવવાથી, પિતાને લીધે મૂર્ખા આવવાથી,

દિદ્ધિસંચાલેહિ, એવમાઈએહિ આગારેહિ, અભગુંગો અવિરાહિઓ,
હુજુજ મે કાઉસ્સગુંગો. જાવ અરિહંતાણાં, ભગવંતાણાં, નમુક્કારેણાં
ન પારેમિ, તાવ કાયં, ઠાણોણાં, મોણોણાં, આણોણાં અપ્પાણાં વોસિરામિ.

[હવે કાઉસ્સગ આકારે ઉભા રહી મનમાં એક નવકારનો
કાઉસ્સગ કરવો. તે નીચે પ્રમાણે.]

નમો અરિહંતાણાં, નમો સિદ્ધાણાં, નમો આયરિયાણાં, નમો
ઉવજ્જાયાણાં, નમો લોએ સવ્વસાધૂણાં, એસો પંચનમુક્કારો,
સવ્વપાવપ્પણાસણો, મંગલાણાં ચ સવ્વેસિં, પદમં હવદી મંગલં.

(કાઉસ્સગ પારી નીચે પ્રમાણે નમોહૃત્ત કહી એક થોય કહેવી.)

નમોહૃત્તસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાત્મરસવસાધુભૂતઃ

JAIN SITE
થોય
પાસ જિણાંદા વામાનંદા, જબ ગરભે^{com} કણ્ણી,
સુપના દેખે અર્થ વિશેષે, કહે મધ્વા મળી;

શરીરનું સૂક્ષ્મ રીતે સ્હુરણ થવાથી, સૂક્ષ્મ રીતે શ્લેષ્મનો સંચાર
થવાથી, સૂક્ષ્મ રીતે દસ્તિનો સંચાર થવાથી, ઉપર કલ્યા તે આગારો
તથા બીજા પણ આગારોથી મારો કાયોત્સર્ગ અખંડિત અને અવિરાધિત
થાઓ. (ક્યાં સુધી ?)

જ્યાં સુધી અરિહંત ભગવાનને નમસ્કાર કરવા વડે ન પારું
ત્યાં સુધી પોતાની કાયાને સ્થાન વડે, મૌન રહેવા વડે અને ધ્યાન
કરવા વડે (પાપકિયાથી) વોસિરાવું છું.

થોયનો અર્થ- વામામાતાના પુત્ર શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવંત
જ્યારે ગર્ભમાં હતા ત્યારે માતાએ ગર્ભના પ્રભાવથી અંધારી રાત્રિએ

જિનવર જાયા, સુર હુલરાયા, હુઆ રમણી પ્રિયે,
નેમિ રાજિ ચિતા વિરાજી, વિલોક્ષિત ક્રત લીએ.
(પછી ખમાસમણ દેવું.)

ઈચ્છામિ ખમાસમણો, વંદિઉ જાવણિજજાએ
નિસીહિઆએ મત્થઅણ વંદામિ.

[ચૈત્યવંદન વિધિ સમાન]

પોતાની પાસે જતા સર્પને જોયો હતો. માતા ચૌદ સ્વમોને જુએ છે,
તેનો વિશેષ પ્રકારે અર્થ ઈદ્ર મહારાજા કહે છે. શ્રી જિનેશ્વરનો જન્મ
થયો ત્યારે દેવોએ મળીને તેમને હુલરાયા. યૌવનવય પાચ્યા ત્યારે
લીઓને પ્રિય થયા. શ્રી નેમિનાથ અને રાજમત્તિના વૈરાગ્યપ્રાર્થિના
ચિત્રો જોઈ ક્રત અંગીકાર કરે છે. ૧.

સ્નાત્ર પૂજા સમાન. જન્મ ચૈત્ય શાસનમ्

અમારાં લખાયેલ પ્રકાશિત થયેલ પુસ્તકો

૧. યોગવિશિકા
૨. યોગશતક
૩. શ્રી જૈન ધર્મના મૌલિક સિદ્ધાન્ત
૪. શ્રી જૈન તત્ત્વ પ્રકાશ
૫. શ્રી આત્મસિદ્ધિ શાસ્ત્ર
૬. જૈન ધાર્મિક પારિભાષિક શાલ્દકોશ
૭. જૈન ધાર્મિક પ્રશ્નોત્તર માલા
૮. કર્મવિપાક
૯. કર્મસ્તવ
૧૦. બંધુત્વામિત્વ
૧૧. ખડશીતિ
૧૨. પૂજા સંગ્રહ સાર્થ
૧૩. સ્નાન પૂજા સાર્થ
૧૪. સમયકૃત્વની સજગાય
૧૫. નવરમરણ
૧૬. રત્નાકરાવતારિકા (ભાગ-૧)
૧૭. રત્નાકરાવતારિકા (ભાગ-૨)

